

**Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Факультет обліку і фінансів
Кафедра обліку, оподаткування та управління
фінансово-економічною безпекою**

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ:

**Завідувач кафедри,
д. держ. упр., професор**

_____ **І. П. Приходько**

« ____ » _____ **2021 р.**

ДИПЛОМНА РОБОТА

**Удосконалення організації обліку та контролю доходів і витрат
основної діяльності будівельного підприємства**

**Виконав: здобувач
освітньо-професійної програми
«Облік і оподаткування»
зі спеціальності
071 «Облік і оподаткування»
Геркіял Н.Р.**

Керівник: доц. Губарик О.М.

Дніпро – 2021

Форма № Н – 9.01
(затверджена наказом
МОН молодь спорту України
від 29 березня 2012 року № 384)

Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Факультет обліку і фінансів
Кафедра Обліку, аудиту та управління фінансово-економічною безпекою
Освітній ступень: Магістр
Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування».
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування».

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри _____
«_____» _____ 2021 р.

ЗАВДАННЯ
на дипломну роботу здобувачу вищої освіти

Геркіялу Назару Романовичу

1. Тема дипломної роботи: «Удосконалення організації обліку та контролю доходів і витрат основної діяльності будівельного підприємства»

Керівник роботи Губарик Ольга Миколаївна, к.е.н., доцент
затверджені наказом ДДАЕУ від « 08 » жовтня 2021 р. № 3179

Строк здачі студентом роботи – 10 грудня 2021 р.

2. Вихідні дані до роботи Закон України про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні, Положення (стандарти) бухгалтерського обліку № 7, № 11, 15, 16, статистичні дані, Податковий кодекс України, облікові дані та звітність ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» м. Києва.

3. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які необхідно розкрити) Вступ. Теоретичні основи організації обліку і контролю доходів і витрат основної діяльності будівельного підприємства. Стан і перспективи розвитку організації обліку доходів і витрат основної діяльності будівельної організації. Стан і поліпшення організації контролю доходів і витрат основної діяльності ТОВ «САГ-ІНВЕСТ». Висновки і пропозиції.

4. Перелік графічного матеріалу Доходи за національними та міжнародними стандартами: порівняльний аспект. Система і види оплати праці в будівництві. Організація будівництва та її вплив на обліку та контролю доходів і витрат. Етапи облікової політики підприємства. Етапи облікової політики підприємства. Недоліки підготовки Наказу про організацію бухгалтерського обліку та облікової політики. Документообігу та його етапи. Доходи, витрати при визначенні фінансового результату основної діяльності ТОВ «САГ-ІНВЕСТ». Облік доходів від реалізації виконаних робіт ТОВ «САГ-ІНВЕСТ». Інформації про доходи від основної діяльності, яка відображається у Звіті про фінансові результати.

Запропонована методика відображення доходів за умов ризику невиконання коштів за продукцію ТОВ «САГ-ІНВЕСТ». Пропонований Витяг з робочого плану рахунків ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» у розрізі аналітичного обліку доходів. Рекомендований Перелік статей витрат ТОВ «САГ-ІНВЕСТ». Етапи контролю доходів та фінансових результатів за основним видом діяльності ТОВ «САГ-ІНВЕСТ». Рекомендована схема організації внутрішнього контролю ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» відповідно до інформаційних потреб на рівнях управління підприємством.

5. Консультанти розділів роботи

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

6. Дата видачі завдання 01 лютого 2021 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Теоретичні основи організації обліку і контролю доходів і витрат основної діяльності будівельного підприємства.	Лютий 2021 р.	
2	Стан і перспективи розвитку організації обліку доходів і витрат основної діяльності будівельної організації.	Березень 2021р.	
3	Стан і поліпшення організації контролю доходів і витрат основної діяльності ТОВ «САГ-ІНВЕСТ».	Квітень 2021 р.	
4	Вступ, висновки і пропозиції,	Жовтень 2021р.	
5	Список використаних джерел	Листопад 2021р.	
6	Оформлення роботи	Грудень 2021 р.	

Здобувач

(підпис)

Геркіял Н.Р.

(прізвище та ініціали)

Керівник дипломної роботи

(підпис)

Губарик О.М.

(прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

Тема: «Удосконалення організації обліку та контролю доходів і витрат основної діяльності будівельного підприємства».

Магістерська робота: 79 с., 6 рис., 10 табл., 8 додатків, 84 літературних джерела.

Об'єкт дослідження – є процес організації обліку та контролю доходів і витрат основної діяльності будівельного підприємства.

Мета роботи полягає в узагальненні теоретичних аспектів організації обліку та контролю доходів і витрат основної діяльності будівельного підприємства.

Методи дослідження - діалектичний метод пізнання, метод наукової абстракції, методи логічного та історичного дослідження, метод систематичного і порівняльного аналізу.

Вивчено і узагальнено теоретичні основи організації обліку і контролю доходів і витрат основної діяльності будівельного підприємства. Досліджено стан і перспективи розвитку організації обліку та контролю доходів і витрат основної діяльності будівельної організації. Надані рекомендації з удосконалення обліку та контролю доходів і витрат основної діяльності будівельної організації. Використання отриманих результатів підвищить ефективність обліку та контролю доходів і витрат основної діяльності будівельної організації.

Результати впроваджені в діяльність ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» м. Києва.

Ключові слова

ЗАПАСИ, ТОВАРНО-МАТЕРІАЛЬНІ ЗАПАСИ, ВИРОБНИЧІ ЗАПАСИ, МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ.

Ключевые слова

ЗАПАСЫ, ТОВАРНО-МАТЕРИАЛЬНЫЕ ЗАПАСЫ, ПРОИЗВОДСТВЕННЫЕ ЗАПАСЫ, МЕТОДИКА АНАЛИЗА ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ ЗАПАСОВ.

Key words

SUPPLIES, INVENTORIES OF SUPPLE, PRODUCTIVE SUPPLIES, METHODOLOGY OF ANALYSIS OF EFFICIENCY OF THE USE OF PRODUCTIVE SUPPLIES.

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	3
ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ І ВИТРАТ ОСНОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА	10
1.1. Економічна сутність та класифікація доходів будівельних підприємств	10
1.2. Теоретичні аспекти та класифікація витрат для цілей обліку на будівельних підприємствах	14
1.3. Організаційні особливості будівництва та їх вплив на побудову обліку та контролю доходів та витрат	21
Висновки до першого розділу	24
РОЗДІЛ 2. СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ДОХОДІВ І ВИТРАТ ОСНОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БУДІВЕЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ	25
2.1. Фінансово-економічна характеристика ТОВ «САГ- ІНВЕСТ»	25
2.2. Опис організації роботи бухгалтерської служби та оцінка основних засад облікової політики підприємства	32
2.3. Стан організації обліку доходів та витрат за основним видом діяльності ТОВ «САГ-ІНВЕСТ»	36
2.4. Напрями вдосконалення організації обліку доходів та витрат за основним видом діяльності ТОВ «САГ-ІНВЕСТ»	43
Висновки до другого розділу	49
РОЗДІЛ 3. СТАН І ПОЛІПШЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ І ВИТРАТ ОСНОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «САГ-ІНВЕСТ»	52
3.1. Організація контролю доходів та витрат за основним	52

видом діяльності ТОВ «САГ-ІНВЕСТ»

3.2. Удосконалення організації контролю доходів та витрат основного виду діяльності підприємства	57
Висновки до третього розділу	63
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	66
ДОДАТКИ	79

ВСТУП

Актуальність теми дослідження полягає у вивченні розвитку будівельної галузі як однієї з важливих галузей, що сприяють зростанню економіки України та вирішенню багатьох соціально-економічних проблем. Будівельні роботи ведуться за кожним контрактом окремо та протягом тривалого періоду часу. Тому важливим питанням є визнання доходів та витрат, оскільки їхня сума визнана умовами контракту.

Функціонування будівельних підприємств в Україні безпосередньо впливає на хід економічних процесів як у регіоні, так і в цілому. Мета підприємств будівельної галузі - забезпечити населення, підприємств будинками, житловими та промисловими об'єктами з високим рівнем комфорту та зручності.

Нестійкий перебіг політичних та економічних подій, втрата професійних кадрів, старіння виробничого та технічного потенціалу змушують будівельні підприємства шукати шляхи підвищення ефективності їхнього подальшого функціонування.

Значний внесок у дослідження проблем обліку доходів та витрат будівельних підприємств зробили такі вітчизняні вчені, як Бутинець Ф.Ф., Гуцайлюк З.В., Задорожний З.В., Крупка Я. Д., Сопко В.В., Пушкар М.С., Цал-Цалко Ю.С., Чумаченко М.Г. та інші. Серед зарубіжних економістів такі вчені, як І. А. Басманов, П.С. Безруких, К. Друрі, В. Івашкевич присвятили свої наукові праці дослідженню обліку доходів і витрат.

Проте ще належить вирішити низку проблем. Насамперед, необхідно узгодити зміст нормативних правових актів з госпрозрахунку у будівельній галузі, особливо у сфері житлового будівництва, які висвітлюються з різних джерел. Також важливо обґрунтувати ефективність фінансово-кредитних механізмів щодо ціноутворення й розрахунків, обрання та запровадження методів обліку витрат та розрахунку собівартості з метою їх удосконалення. При цьому зростає потреба у формуванні інформації щодо витрат

будівництва з урахуванням положень Податкового кодексу України.

Необхідність вирішення теоретичних та практичних питань обліку, аналізу та контролю витрат і формування на цій основі обліково-аналітичного забезпечення управління та контролю ефективності управлінських рішень, спрямованих на здешевлення вартості житлового будівництва, обумовила вибір теми дисертаційної роботи та підтверджує її актуальність.

Мета і завдання дослідження. Метою дипломної роботи є узагальнення теоретичних аспектів організації обліку та контролю доходів і витрат основної діяльності будівельного підприємства.

Для досягнення мети дослідження визначається набір завдань, серед яких:

- проаналізувати теоретичні основи обліку і контролю доходів і витрат основної діяльності будівельного підприємства;
- досліджено організаційні особливості будівництва та їх вплив на побудову обліку та контролю доходів та витрат;
- проаналізувати фінансово-економічні показники досліджуваного підприємства;
- визначити стан організації бухгалтерського обліку на досліджуваному підприємстві;
- дослідити стан організації обліку доходів та витрат основної діяльності у ТОВ «САГ-ІНВЕСТ»;
- визначити стан контролю доходів та витрат основної діяльності досліджуваного підприємства;
- запропонувати напрями щодо вдосконалення організації обліку і контролю доходів та витрат основної діяльності на підприємстві».

Об'єктом дослідження є процес організації обліку та контролю доходів і витрат основної діяльності будівельного підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти організації обліку та контролю доходів і витрат основної діяльності будівельного

підприємства.

Методи дослідження. Для досягнення цілей дослідження були використані наступні методи: діалектичний метод пізнання - для комплексного вивчення питань бухгалтерського обліку, метод наукової абстракції - резерви для узагальнення і виведення висновків про економічну діяльність підприємства, методи логічного та історичного дослідження, а також систематичного і порівняльного аналізу.

Інформаційною базою є Закони Верховної Ради України, Постанови Кабінету Міністрів, Міністерства фінансів, Національного банку України, положення (стандарти) бухгалтерського обліку, спеціальні та періодичні видання, а також публікації з питань ринкової економіки, бухгалтерського обліку та економічного аналізу, матеріали органів статистики, дані бухгалтерської та фінансової звітності ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» міста Києва.

Наукова новизна дослідження полягає в обґрунтуванні теоретичних положень і розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення організаційно аспектів обліку та контролю доходів і витрат основної діяльності будівельного підприємства, а саме:

- запропоновано методи визнання доходів від основної діяльності підприємства;
- розроблено аналітичні рахунки у робочому Плані рахунків підприємства до субрахунку 703 «Доходи від реалізації робіт та послуг»;
- запропоновано використання нового регістру бухгалтерського обліку «Витрати на будівельно-монтажні роботи за договором» для кожного об'єкта або договору;
- запропоновано запровадження окремих субрахунків та аналітичних рахунків до рахунка 23 «Виробництво»;
- розроблено рекомендації для ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» щодо змісту калькуляційних статей, використання яких якісно покращить інформаційну базу для ухвалення низки управлінських рішень;
- запропоновано схему організації внутрішнього контролю для ТОВ

«САГ-ІНВЕСТ» відповідно до інформаційних потреб на рівнях управління підприємством;

- запропоновано схему процесу попереднього контролю на основі інформаційної інтеграції підсистем управління з використанням автоматизованої інформаційної системи для досліджуваного підприємства.

набуло подальшого розвиток:

- запропонована методика відображення доходів за умов ризику невиплати коштів за продукцію;

- обґрунтування запровадження окремих субрахунків до рахунка 23 «Виробництво» відповідно до етапів технологічного процесу;

- запропонований госпрозрахунок та калькуляція в наведеній послідовності та з дотриманням відповідних принципів: узгодження облікової інформації про витрати та розрахунок собівартості продукції з плановими, кошторисними та нормативними даними; документування витрат на момент їх реалізації, роздільне відображення витрат за нормами та відхилення від них щодо витрачання ресурсів, заробітної плати тощо;

- запропонована класифікація статей витрат, яка заснована на дотриманні єдності розрахункових критеріїв, яка повніше враховує особливості будівництва в сучасних умовах.

Практична значимість отриманих результатів. Результати дипломного дослідження спрямовані на вдосконалення організації обліку та контролю доходів і витрат основної діяльності будівельного підприємства.

Публікації. За результатами підготовки випускної магістерської дисертації було опубліковано 5 наукових робіт, з яких 1 стаття була в колективній монографії та 4 тези за матеріалами конференції.

Структура і обсяг роботи. Випускна магістерська робота складається з вступу, трьох розділів, висновків і пропозицій, додатків, списку використаних джерел, що нараховує з 84 найменування, містить 10 таблиць, 6 рисунків, 8 додатків. Основний зміст дипломної роботи представлено на 79 сторінках друкованого тексту.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ І ВИТРАТ ОСНОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність та класифікація доходів будівельних підприємств

У сучасних економічних умовах для формування економічної системи, заснованої на ринкових відносинах і спрямованої адаптації будівельних підприємств до змін довкілля, виникає необхідність уникнути ризику після ухвалення оптимальних економічних рішень щодо збільшення обсягів виробництва будівельних робіт, знизити їхню вартість, мінімізувати витрати на купівлю будматеріалів. Успіх фірми залежить від безперебійного функціонування системи організації обліку або контролю доходів та витрат. Тому дуже важливо повністю розуміти суть понять доходів або витрат.

Ми згодні з думкою С.Л. Чернівської про те, що «питання формування доходів та витрат підприємства, ув'язування їх складових з економічним розумінням економічних явищ і процесів, встановлення специфіки їх трактування як визначальних факторів у формуванні бази оподаткованого прибутку юридичних осіб залишається найважливішим фактором при визначенні та обліку фінансових результатів діяльності підприємств» [82].

Термін «дохід» є досить поширеним і неоднозначним, суть якого вивчали вчені різних історичних епох, часто розглядаючи його з точки зору прибутку.

На етапі розвитку існують певні теорії доходу, певною мірою інтегруючи погляди попередніх економістів. Наприклад, В.В. Полянко: «серед найбільш визнаних теорій доходу виділяє факторну, компенсаційну, інноваційну теорію доходу та теорію монопольного доходу та вважає, що кожна з них розкриває один бік складного процесу визначення сутності доходу підприємства та несе інформацію про суб'єктивні механізми його

формування у ринковій економіці» [70].

В економічній енциклопедії: «під доходом розуміється різниця між виручкою від продажу продуктів, робіт, послуг та вартістю матеріальних витрат на виробництво та продаж цих продуктів» [21]. Таким чином, використання зазначеної методики розрахунку дозволяє отримувати економічні результати від операційної діяльності у бухгалтерському обліку.

Відповідно до податкового законодавства в Україні: «під доходом розуміється загальна сума доходів платника податків за всіма видів діяльності, одержаних (нарахованих) за звітний період у грошовій, матеріальній чи нематеріальній формах як на території України, так і на її континентальному шельфі у винятковій (морській) економічній зоні та за її межами» [64].

Визнання доходів у бухгалтерському обліку передбачено нормами П(С)БО 15 «Доходи» [67], однак будівельні організації при формуванні інформації про визнання та оцінку доходів у бухгалтерському обліку при виконанні договорів будівництва використовують норми П(С)БО 18 «Будівельні контракти» [69].

Методологічні засади обліку доходів та їх відображення у звітності визначено МСФЗ 18 «Доходи» та НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [51].

Порівняння основних положень цих стандартів показує багатьох загальних моментів. Насамперед це стосується критеріїв визнання доходу, класифікації доходу за видами діяльності, оцінки доходу, процедур звітності тощо. буд. Проте між цими стандартами є відмінності, що відображено у таблиці 1.1.

Можна дійти невтішного висновку, що у визначенні М(С)БО 18 «Дохід» у визначенні є поняття звичної діяльності, чого немає у НП(С)БО 1. У роботах сучасних економістів зустрічаються різні визначення сутності доходу. У монографії В. Дерія пропонується: «визначати дохід як економічну категорію, тобто отримання підприємством певних активів (грошей,

матеріальних ресурсів) або зменшення суми зобов'язань, що спричиняє збільшення розміру власного капіталу (крім збільшення розміру капіталу за рахунок вкладів власників чи учасників)» [69].

Таблиця 1.1

Дохід за національними та міжнародними стандартами: порівняльний аспект

ДОХІД	
МСФЗ 18 «Дохід»:	НПСБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»:
За МСФЗ 18 «Дохід»: «Доходи – це валове надходження економічних вигід протягом періоду, що виникає у ході звичайної діяльності суб'єкта господарювання, коли власний капітал зростає в результаті цього надходження, а не в результаті внесків учасників власного капіталу» [69].	За НПСБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: «Доходи – це збільшення економічних вигід у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу» [51].

Суть доходів від основної діяльності будівельних підприємств дещо інша, але визначення цього поняття трапляється вкрай рідко, переважно у працях російських учених. За М. Волковим «фінансовий результат (прибуток, дохід) - це економічний результат господарської діяльності будівельної компанії, виражений у грошовій формі за певний період часу» [8].

На наш погляд, під доходом від основної діяльності будівельних підприємств слід розуміти потік економічних вигод, які отримуються в результаті виконання будівельних робіт за певний період часу залученими структурними підрозділами, використовуючи наявний підприємницький потенціал, беручи до уваги існуючі ризики та конкурентні переваги. Це визначення досить лаконічне і водночас правильно відображає всі характеристики доходу будівельної компанії: дохід відображається в потоці економічних вигод, пільги отримані за певний період відповідними

відомствами, отримано дохід за наявності відповідних ризиків та конкурентних переваг.

В свою чергу П(С)БО 18 дублює М(С)БО 11 «Договори на будівництво», доходи або витрати під час виконання договору на будівництво визнаються на дату балансу з використанням методу стадії завершення, правильне застосування яких набуває особливу актуальність, оскільки користувачі фінансової звітності зацікавлені у отриманні реальної інформації з відображенням достовірних даних про доходи та витрати підприємств, що працюють на будівельному ринку.

Розвиваючи ідеї вітчизняних учених [23], ми пропонуємо виділити такі класифікаційні ознаки доходів будівельних підприємств, як вид діяльності; місце походження; здатність здійснювати контроль; регулярність одержання; період формування; бухгалтерський звітний період; ступінь деталізації; вид виконаних робіт та наданих послуг; тип будівель; предмет будівництва; спосіб та характер будівництва.

Для вивчення сутності перерахованих видів доходів будівельних підприємств доцільно докладніше охарактеризувати цю класифікацію. За типом діяльності дохід ділиться на дохід від діяльності, що продовжується (операційна, інвестиційна, фінансова) і дохід від припиненої діяльності необоротних активів, якщо вони не переводяться у необоротні активи, призначені для продажу (дохід від інвестицій в асоційовані компанії, дочірні компанії і тощо). Доходи від фінансової діяльності включають дохід від участі в капіталі та інші фінансові доходи (отримані дивіденди та відсотки), внаслідок яких відбуваються зміни у розмірі та складі власного та позикового капіталу підприємства.

Отже, при прийнятті рішень керівники будівельних компаній можуть використовувати дані звітності, у тому числі фінансової та статистичної, у рядках якої показано складові доходу будівельної компанії у розрізі різних характеристик. При використанні даних класифікацій в аналітичному обліку будівельних підприємств інформація, необхідна звітності, формуватиметься

систематично. Проведення правильної класифікації доходів будівельних підприємств, їх апробація у бухгалтерському обліку спрощують ведення бухгалтерського обліку загалом.

Тож, формування теоретичних основ відображення бухгалтерської інформації про доходи будівельних фірм є надзвичайно важливим, оскільки за результатами бухгалтерського обліку складаються звіти, які надаються зацікавленим користувачам для прийняття рішень менеджерами, що впливають на неефективність діяльності будівельних підприємств. Застосування правильної класифікації доходів дозволяє реалізувати їх у бухгалтерському обліку з допомогою використання відповідної аналітики за рахунками доходів.

1.2. Теоретичні аспекти та класифікація витрат для цілей обліку на будівельних підприємствах

Здійснення будівельних та монтажних робіт пов'язане зі складною системою нормативного регулювання витрат за кошторисною вартістю, які є основним показником цінової та договірної політики підрядників. Відповідно, фінансовий облік та аналіз доходів або витрат у будівельній галузі необхідно вести відповідно до вимог документації не лише до бухгалтерського обліку, а й до проектної та кошторисної документації. Ця обставина наголошує на актуальності теми дослідження, пов'язаної з тим, що будівельна організація при формуванні своєї облікової політики повинна виходити з вибору найбільш оптимальних методів, що поєднують інтереси менеджменту з галузевими особливостями бізнес-процесів.

Для підвищення ефективності обліково-аналітичної роботи у будівельних організаціях не менш важливо вести постійний моніторинг правильності відображення у регістрах бухгалтерського обліку та формах звітності виконання власних обов'язків, що впливають із договорів підряду

та субпідряду. Ігнорування цієї форми контролю призводить до проблеми неузгодженості у відображенні доходів та витрат за звітні періоди, що, спроможне спотворити звітність з ПДВ та податку на прибуток.

Розробка методик, що дозволяють застосовувати єдиний підхід до обліку різноманітності умов виконання робіт за видами договорів, а також засобів контролю здійснення зобов'язань по контрактах, є істотним фактором покращення фінансового та податкового обліку.

Відповідно до податкових правил, «доходи і повинні визнаватись у податковому обліку за методом нарахування, згідно принципу бухгалтерського обліку - нарахуванню доходів чи витрат». Відображення доходів та витрат у податковому обліку безпосередньо залежить від їхньої податкової класифікації, передбаченої Податковим кодексом України (далі – ПКУ) [64].

Відповідно ПКУ «витрати, що враховуються для визначення об'єкта оподаткування, визнаються на підставі первинних документів, що підтверджують витрати платника податків, ведення та зберігання яких потрібне правилами бухгалтерського обліку та іншими документами» [64].

Основним видом діяльності підприємств будівельних організацій є виконання будівельних робіт – це будівельно-монтажні чи інші роботи, які виконуються при новому будівництві, реконструкції, реставрації, капітальному та поточному ремонті будівель та споруд [64].

Виходячи з цього визначення, можна констатувати, що витрати на основну діяльність будівельних підприємств мають зрости за договором будівельного підряду, склад якого визначений у П(С)БО 18 «Будівельні контракти», а саме витрати, безпосередньо пов'язані з реалізацією контракту на будівництво (прямі матеріальні витрати, прямі витрати на робочу силу та інші прямі витрати [69]).

З метою організації планування, обліку, розрахунку та аналізу вартості будівельно-монтажних робіт витрати будівельної організації класифікуються за такими критеріями: види діяльності будівельної організації, у яких

виникають витрати, схожість складу витрат, способи включення витрат у вартість будівельно-монтажних робіт, доцільність їх витрачання, відношення до вартості будівельного контракту.

Згідно з Методичних рекомендацій [44]: «прямі витрати включають витрати, безпосередньо пов'язані із застосуванням будівельно-монтажних робіт і включаються до собівартості відповідних об'єктів витрат на прямій основі. Загальні виробничі витрати включають опосередковані витрати, пов'язані з управлінням, організацією та обслуговуванням будівельного виробництва, які не можна віднести безпосередньо до конкретного об'єкта витрат пропорційно до розподільчої бази, обраної будівельною організацією самостійно».

«Однією з найбільш специфічних статей калькуляції є прямі матеріальні витрати, які включають: вартість сировини, основних будівельних матеріалів та конструкцій, компонентів та напівфабрикатів, контейнерів, паливно-мастильних матеріалів, енергоносіїв та інших допоміжних матеріалів, які можуть безпосередньо ставитись до конкретного об'єкта за вартістю, купуватись у сторонніх організацій та використовуватись у процесі будівельно-монтажних робіт» [44].

Підприємства на свій розсуд можуть підсумовувати прямі матеріальні витрати за однією або декількома статтями витрат. Але у Методичних рекомендаціях визначено лише одну статтю розрахунку «Прямі матеріальні витрати».

Відповідно до З.В. Задорожного [24]: «прямі матеріальні витрати можуть бути враховані у трьох статтях розрахунку, а саме: матеріали, будівельні конструкції та витрати на транспорт та закупівлю».

Виходячи з вищевикладеного, ми вважаємо, що на будівельних підприємствах підрядним підприємствам доцільно виділяти дві позиції для розрахунку матеріальних витрат: «Будівельні матеріали» та «Будівельні конструкції». Для обліку наступних позицій необхідно відкрити субрахунки другого порядку до субрахунку 201 «Сировина та матеріали»: 201/1 –

«Будівельні матеріали»; 201/2 "Будівельні конструкції".

На рахунку 201/1 "Будівельні матеріали" доцільно вести облік наступних видів втрат:

- вартість закупівлі матеріалу за первісною вартістю, закупленого у постачальників для використання у будівельно-монтажних роботах;
- вартість матеріалів, що виробляються у допоміжних та допоміжних виробництвах будівельних підприємств, які будуть використовуватись у будівельно-монтажних роботах.

На рахунку 201/2 "Будівельні конструкції" можна враховувати збитки при купівлі будівельних конструкцій у сторонніх організацій, призначених для монтажу. Виділення таких розрахункових позицій допоможе виявити резерви зниження матеріаломісткості будівництва.

Основними класифікаціями для бухобліку є класифікації за схожістю складу витрат та способів включення у ціну будівельно-монтажних робіт. За першим критерієм витрати поділяються на елементи витрат та статті витрат, за другим - на прямі та загальновиробничі (непрямі) витрати.

Угруповання витрат за елементами необхідне визначення загальної кількості використовуваних матеріальних, трудових чи інших виробничих ресурсів, і навіть організації перевірки над рівнем цих витрат загалом будівельної організації. Угруповання витрат за статтями калькуляції здійснюється з метою планування собівартості будівельних та монтажних робіт, організації бухгалтерського та аналітичного обліку витрат, визначення вартості будівельних чи монтажних робіт.

Одним із найважливіших показників підприємства є обсяг проданих робіт та послуг. Розрахунок питомої вартості окремих заходів та послуг називається калькуляцією.

Розрахунок вартості робіт чи послуг здійснюється різними способами. Визначення собівартості продажу одиниці роботи та послуги - одне з основних завдань бухгалтерського обліку. Рішення широкого кола управлінських завдань ґрунтується на вартості робіт та послуг.

На це є причини:

- вартість робіт та послуг є підставою для визначення відпускної ціни;
- інформація про витрати лежить в основі прогнозування та управління продажами.

Розподіл витрат - це процес віднесення витрат до певних об'єктів витрат.

Об'єкт витрат - це організаційна одиниця, договір або інша одиниця обліку, для якої збираються дані про витрати та вимірюється вартість робіт та проектів. У системі управлінського обліку витрати слід поділити на дві основні групи об'єктів: відділи та продукти.

Собівартість будівельної продукції - поточні витрати будівельно-монтажних організацій на її виробництво, виражені у грошах. Витрати на будівельно-монтажні роботи включаються до вартості цих робіт у тому звітному періоді, до якого вони належать, незалежно від строку оплати – попереднього чи наступного.

Бухгалтерський облік у будівельних компаніях ведеться відповідно до нормативних документів, а також відповідно до облікової політики, розробленої кожною організацією для внутрішнього користування, залежно від галузевої специфіки самого підприємства, яке може виступати забудовником (замовником).

Облік на підприємстві під час виконання будівельно-монтажних робіт, який слід вести відповідно до нормативних документів.

Різниця у формуванні витрат за загальним порядком та за договором будівництва полягає в тому, що загальновиробничі витрати не діляться на постійні та змінні. І відповідно фіксовані накладні витрати не підлягають розподілу на фіксовані розподілені та фіксовані нерозподілені. Це означає, що сума загальних виробничих витрат розподіляється між будівельними контрактами, виконуваними підрядником.

На практиці доходи та витрати за будівельним контрактом враховуються з використанням лише одного методу визначення ступеня

виконання робіт – оцінки та вимірювання виконаних робіт. Використання цього методу практично пов'язане з існуючими вимогами Державного комітету статистики України та Державного комітету з будівництва, архітектури та житлової політики України щодо типових форм первинних документів для обліку у будівництві.

Основні первинні документи для бухгалтерського обліку у будівництві представлені у додатку А.

Облік затрат на будівельні чи монтажні праці ведеться на субрахунку рахунку 23 «Виробництво» у Журналі-ордері або машинограмах, що його замінює, в якому поєднано аналітичний / синтетичний облік витрат, а також відображається вартість робіт, виконаних будівництвом. організація самостійно. На рахунку 23 «Виробництво» у Журналі-ордері витрати об'єднуються за певними об'єктами розрахунку. Витрати окремих допоміжних і другорядних виробництв враховуються на окремих аналітичних рахунках «Допоміжне виробництво», в журналах-ордерах, листках-розшифровках або машинограмах, або їх замінюють, у розрізі видів таких виробництв.

Основним реєстром для обліку виконання будівельних чи монтажних робіт у натуральному та вартісному виразі є Журнал обліку виконаних робіт (форми № КБ-2 та № КБ-3), який веде підрядник. Саме в актах форми № КБ-2 міститься інформація про затрати, пов'язані з виконанням будівельних монтажних робіт, ціна виконаних робіт. У журналі витрати групуються за певними об'єктами калькуляції. Саме за записами у журналі визначається фактична вартість зданих робіт. Витрати за договором будівництва списуються за кредитом рахунку 23 «Виробництво» за дебетом рахунку 903 «Собівартість реалізованих робіт, наданих послуг».

Фактичні витрати на будівельні і монтажні роботи згруповані за статтями затрат. Прямі визначаються щомісяця, розподіляються на окремі об'єкти розрахунковим шляхом з урахуванням прямих ознак первинних документів.

Прямі матеріальні або трудові, інші прямі витрати, і навіть загальновиробничі витрати, затрати від відсутності роботи відбиваються по дебету рахунки 23 «Виробництво», за кредитом суми фактичної виробничої собівартості виконаних робіт (по дебету рахунки 90 «Собівартість реалізації»). За кредитом рахунків для обліку затрат на допоміжне виробництво з некапітальних робіт у кореспонденції з дебетом рахунків 11 «Інші необоротні матеріальні активи», 22 «МШП» та рахунків для обліку затрат на основні продукції списується собівартість продукції допоміжних та допоміжних виробництв.

Фактичні витрати матеріалів виконання будівельних чи монтажних робіт на об'єктах обліку відбиваються у бухгалтерського реєстрах обліку за їх матеріальними звітами.

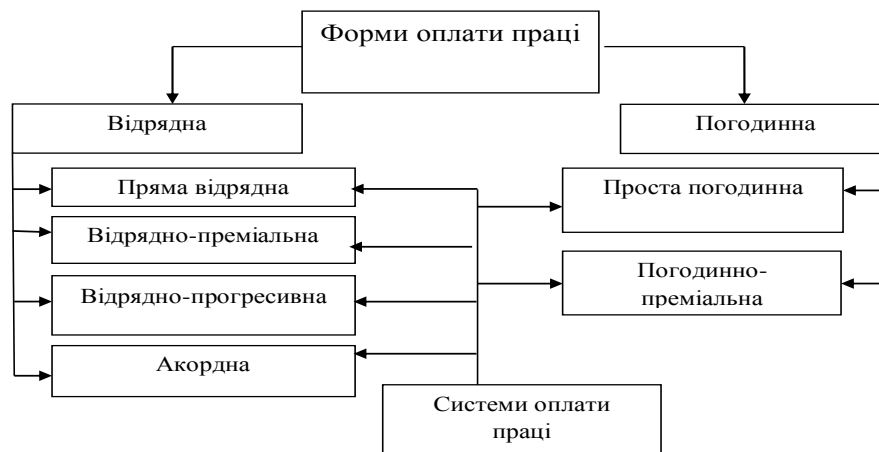

Рис. 1.1. Система і види оплати праці в будівництві

Ще одна складова витрат, що прямо зв'язані з виконанням будівельного договору, - це прямі платежі за робочу силу, які мають:

- затрати на основну та додаткову заробітну плату;
- заохочувальні, компенсаційні та інші грошові виплати працівникам та лінійному персоналу при включенні до складу бригад, які виконують будівельні чи монтажні роботи, що нараховуються відповідно до форм і систем оплати праці, що застосовуються в будівельних організаціях [13].

Нарахована заробітна плата підсумовується на рахунку 23 «Виробництво» у розрізі відповідних субрахунків, а потім списується на субрахунок 903 «Собівартість реалізованих робіт та послуг».

У будівництві також використовуються відрядна та погодинна форма оплати праці.

Система і форми оплати праці будівництві представлені малюнку 1.1.

Відповідно сказаному вище, слід відмітити, що методика обліку витрат, що застосовується на підприємствах будівельної галузі, вимагає доопрацювання відповідно до П(С)БО чи вимог, що пред'являються до будівельних організацій. Серед незліченних проблем можна назвати такі: вибір методів обліку витрат; організація обліку доходів та витрат за центрами походження та відповідальності; недосконалість первинної облікової інформації до прийняття управлінських рішень.

1.3. Організаційні особливості будівництва та їх вплив на побудову обліку та контролю доходів та витрат.

Капітальне будівництво як окрема галузь народного господарства характеризується певними організаційно-технологічними особливостями, що надають значний вплив на організацію та методологію як бухгалтерського, так і управлінського обліку. Аналізуючи думки вчених нашої країни, та вчених закордонних, опубліковані в основному в 80-ті роки. XX століття у дисертації описується вплив запропонованих автором вищезгаданих особливостей на організацію та методологію внутрішньогосподарського обліку, оскільки це питання залишилося поза увагою у науковій літературі.

На основі аналізу роботи вітчизняних учених щодо виділення сутності організаційних чи технологічних особливостей будівельної галузі вони були виділені у двох площинах: будівельний процес та будівельної продукції та

аналізували вплив перерахованих особливостей будівництва на облік чи контроль доходів або витрат за основним видом діяльності (рис. 1.2).

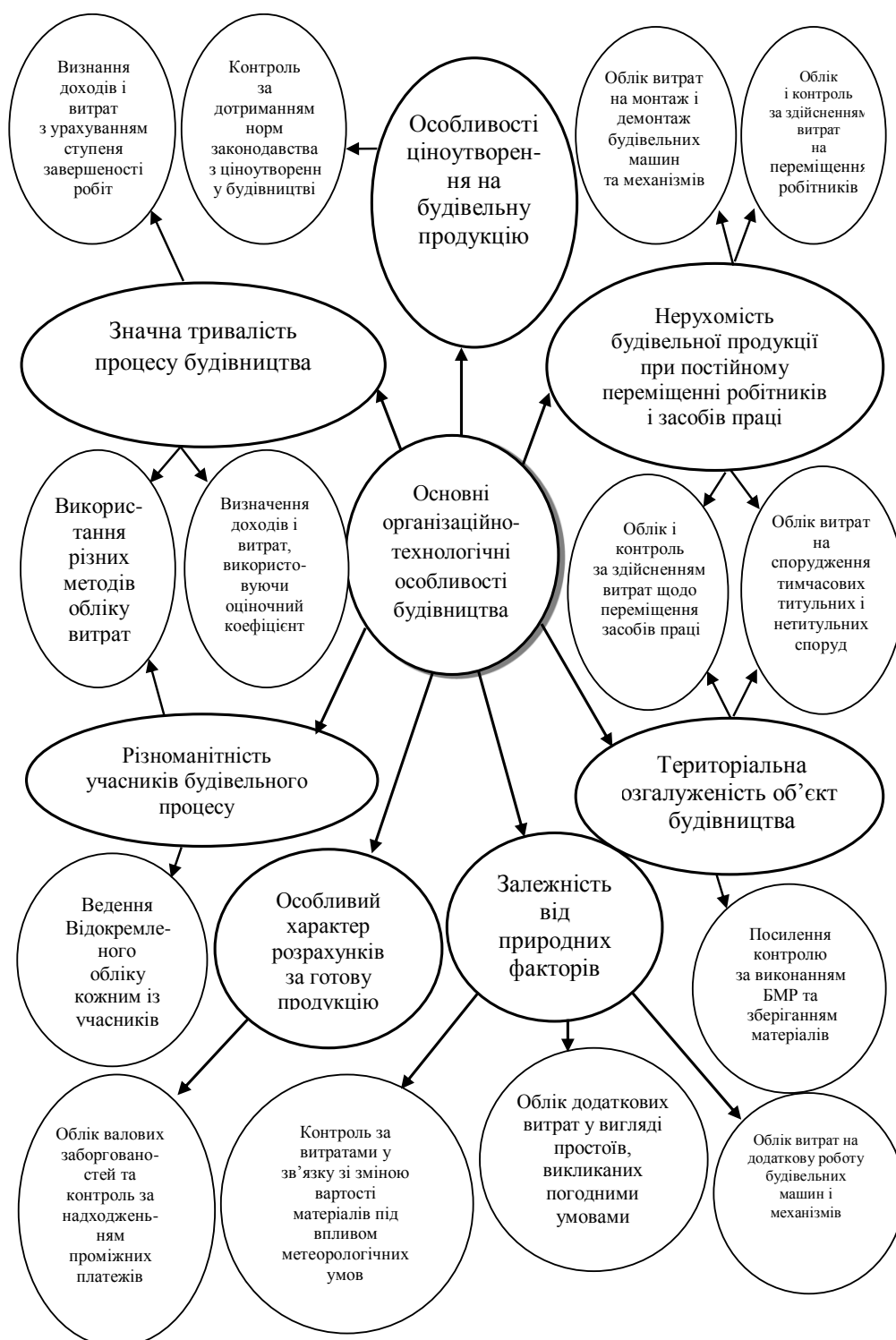

Рис. 1.2. Організація будівництва та її вплив на обліку та контролю доходів і витрат

Зазвичай, поняття «витрати» використовують у нормативних правових актах. Однак для будівництва особливо характерний термін «витрати», оскільки на етапах придбання ресурсів та передачі їх на будівництво з погляду П(С)БО ресурси ще не визнаються витратами, тобто вони продовжують враховуватися як активи, що є на підприємстві. При цьому відносити витрати матеріальних ресурсів до витрат нелогічно: ні вибуття активів, ні зменшення власного капіталу не відбулося.

Якщо в пункті два ПБО 18 «Будівельні контракти» замість терміну «витрати» використовується термін «витрати», то у вартість робіт за контрактом на будівництво будуть включені витрати за контрактом на будівництво, які можуть бути визначені як затрати при передачі роботи покупцям та визнання доходу [69].

Використання терміну «витрати» виключно у Методичні рекомендації з формування собівартості будівельно-монтажних робіт, затверджена наказом Державного комітету України з будівництва та архітектури від 31.12.2010 № 573 [44], у більшості випадків не виправдане. випадків, зокрема: при класифікації витрат (другий розділ), угрупованні затрат будівельної організації за елементами та статтями (третій розділ), визначенні особливостей формування вартості будівельно-монтажних робіт за договором на виконання роботи з будівництва об'єкта, планування вартості будівельно-монтажних робіт. Це актуально лише у п'ятому розділі «Визнання витрат і доходів за договором підряду на виконання робіт з будівництва об'єкта» та у сьомому розділі «Бухгалтерський облік витрат у будівельній організації».

Враховуючи викладене, рекомендується замінити термін «витрати» у Положенні бухобліку № 18 [69], у Методичні рекомендації з формування собівартості будівельно-монтажних робіт, затверджена наказом Державного комітету України з будівництва та архітектури від 31.12.2010 № 573 [44].

Висновки до першого розділу

1. Формування теоретичних основ відображення бухгалтерської інформації по доходам будівельних підприємств надзвичайно важливе, оскільки за результатами обліку складаються звіти, які надаються зацікавленим користувачам для прийняття відповідних рішень, що впливають на неефективність діяльності будівельних підприємств. Використання правильної класифікації доходів дозволяє реалізувати їх у бухгалтерському обліку з допомогою використання відповідної аналітики за рахунками доходів.

2. Виявлено, що для організації планування, обліку, розрахунку та аналізу ціни будівельних та монтажних робіт витрати будівельної організації класифікуються за такими критеріями: види діяльності будівельної фірми, де витрати виникають, схожість складу витрат, способів включення витрат у ціну монтажних робіт, доцільність їх витрат, співвідношення із вартістю договору будівництва.

3. У роботі будуть розглянуті головні організаційні та технологічні особливості будівництва у розрізі будівельного процесу та будівельної продукції та досліджено їх вплив на будівництво, облік та контроль доходів та витрат основної діяльності будівельних підприємств. До особливостей будівельного процесу можна зарахувати: значну тривалість будівельного процесу; різноманітність учасників будівельного процесу тощо.

Серед особливостей будівельної продукції виділяються: - Особливість розрахунків за готову продукцію; особливості ціноутворення на будівельну продукцію; нерухомість будівельної продукції з постійним переміщенням засобів робочої сили та робітників по будівельних майданчиках. Проведене дослідження дозволяє констатувати, що перелічені особливості будівництва найбільш істотно впливають на побудову обліку та контролю доходів та витрат головних видів діяльності будівельних організацій, а деякі з них мають загальні прояви впливу.

РОЗДІЛ 2. СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ДОХОДІВ І ВИТРАТ ОСНОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БУДІВЕЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

2.1. Фінансово-економічні характеристики ТОВ «САГ-ІНВЕСТ»

Товариство з обмеженою відповідальністю ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» (далі – ТОВ «САГ-ІНВЕСТ») створено 30 жовтня 2016 року на юридичну адресу 03170, м. Київ, вул. Перемоги, 9, офіс 4.

Керівник організації – Геркіял Сергій Анатолійович.

Організація виконує всі види будівельно-монтажних робіт як цивільного, так і промислового будівництва, а також займається прокладанням інженерних мереж.

Компанія здійснює такі види діяльності:

- загальнобудівельні, ремонтні, монтажні, роботи;
- виробництво будівельних матеріалів, будівництво та реконструкція будинків та приміщень;
- проектні роботи, будівництво та монтаж інженерних та транспортних мереж;
- послуги з експлуатації будинку;
- послуги з проведення монтажних та ремонтних робіт з обслуговування та експлуатації машин, обладнання;
- зведення несучих та огорожувальних конструкцій будівель та споруд.

ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» має власну виробничу базу, на якій розташовані адміністративний корпус, складські та виробничі приміщення, гаражі, бетонні та розчинні блоки, цехи з виготовлення металоконструкцій та трубних заготовок, відкритий майданчик для виробництва збірних залізобетонних конструкцій.

Крім того, підприємство оснащено транспортною інфраструктурою, а

саме: автотранспортними засобами, кранами, екскаваторами, бульдозерами та іншою будівельною технікою та засобами малої механізації.

У виробничу структуру компанії входять чотири підрозділи, а саме:

- підрозділ загальних та будівельних робіт;
- підрозділ сантехнічних робіт та інженерних мереж;
- підрозділ електромонтажних робіт;
- цех допоміжного виробництва.

Середньооблікова чисельність співробітників - 30 осіб (включаючи штатних та тимчасових співробітників).

Виконання трудових функцій на тій чи іншій посаді потребує наявності працівника відповідної професії та кваліфікації.

ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» здійснює свою діяльність відповідно до чинного законодавства України та Статуту.

В організаційно-управлінській роботі підприємства фінансова діяльність посідає особливе місце. Від цього багато в чому залежить своєчасність та повнота фінансового забезпечення виробничо-господарської діяльності та розвитку підприємства, виконання фінансових зобов'язань перед державою та іншими суб'єктами господарювання. Фінансова діяльність підприємства спрямована на вирішення наступних основних завдань:

- фінансове забезпечення поточної виробничо-господарської діяльності;
- пошук резервів збільшення доходів, прибутку, підвищення рентабельності та платоспроможності;
- виконання фінансових зобов'язань перед суб'єктами господарювання, бюджетом, банками;
- мобілізація фінансових ресурсів у обсязі, необхідному для фінансування промислового та соціального розвитку, збільшення власного капіталу;
- контроль за ефективним, цільовим розподілом та використанням фінансових ресурсів.

Товариство веде бухгалтерський облік результатів своєї роботи у бухгалтерії. Записи ведуться безперервно з реєстрації. Бухгалтерський облік ґрунтується на основних принципах ведення бухгалтерського обліку відповідно до обраної облікової політики. Бухгалтерський облік ведеться за єдиними методичними засадами.

Майно компанії складається з основних засобів та оборотних коштів, а також інших засобів, що належать йому на праві власності, вартість яких відбивається на самотійному балансі.

ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» управляється Директором, структурним підрозділом є бухгалтерія, яку очолює головний бухгалтер.

Щоб дізнатися про фінансовий стан ТОВ «САГ-ІНВЕСТ», необхідно проаналізувати показники його фінансової звітності. Спочатку ми проведемо дослідження майна та капіталу компанії. Оцінка майна та капіталу компанії аналізується у додатку Б.

З даних додатки Б можна дійти невтішного висновку, що підприємство за станом 2020 рік має загальну вартість майна у вигляді 7155 тис. грн., що становить 2937 тис. грн. менше загальної вартості майна за 2016 рік. На кінець досліджуваного періоду найбільшу частку всього майна підприємства займають необоротні активи – 6051 тис. грн. Ціна оборотних засобів наприкінці досліджуваного періоду істотно знизилася - на 2373 тис. грн. переважно за рахунок зростання вартості енергоресурсів, підвищення конкурентоспроможності на ринках збуту.

У процесі аналізу ефективності використання основних засобів на підприємстві розраховуються показники, що характеризують їхній рух та стан. Технічний стан основних засобів підприємства характеризується такими показниками як коефіцієнт оновлення, коефіцієнт вибуття, коефіцієнт зносу, коефіцієнт корисного використання. Ці характеристики наведено у додатку В.

Дані додатки В показують, що з аналізованого підприємства на 2020 рік кошти становлять 7972,0 тис. грн. В останні роки вартість основних

засобів коливається від 7279,0 у 2016 р. до 7872,0 у 2019 р. Однак у порівнянні з 2016 р. у 2020 р. вартість основних засобів збільшилася на 693 тис. грн., що пов'язано зі зростанням собівартості продукції.

Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства дозволяє оцінити темпи зростання прибутку як у підприємству загалом за певний період, і по кожній його складовій; вивчити вплив суб'єктивних та об'єктивних факторів на зміну прибутку та визначити рівень їх впливу; виявити резерви збільшення прибутку. Аналіз та оцінка рівня та динаміки фінансових результатів за період 2016-2020 років. наведено у додатку Д.

За додатки Д можна зробити загальний висновок про ефективну фінансово-господарську діяльність підприємства. Найбільша виручка від продукції припадає на 2018 рік - 2765 тис. грн. 2020 року він виріс на 334 тисячі гривень. Порівняно з 2016 роком зростання вартості реалізованої продукції за аналізований період здебільшого пов'язане зі збільшенням обсягів продажу та зниженням собівартості продукції. Загалом роботу підприємства у 2016 – 2020 рр. Можна позитивно оцінити, оскільки результат його ефективної діяльності забезпечив прибутковість. Збитки, завдані компанією у 2017 та 2018 роках, також були покриті за підсумками 2019 року. Прибуток становив 279 тисяч гривень, що становить 245 тисяч гривень. більше, ніж у попередньому році дослідження. Операційні витрати протягом періоду дослідження коливалися нерівномірно. З 2016 по 2018 рік відбулося невелике збільшення операційних витрат на 1456 тис. грн. Причина цього – знецінення запасів, що зберігаються на складах, а потім до 2020 року вони знизилися на 1334 тис. грн., що є позитивним фактором для компанії.

Наступна важлива характеристика підприємства – оцінка фінансової стійкості. Фінансова стійкість підприємства характеризується станом власних і позикових коштів і оцінюється з допомогою системи фінансових коефіцієнтів. Інформаційною базою для розрахунку є мінімальні значення активів та пасивів балансу (Додаток Е).

Для відображення частки обігових коштів у власному капіталі

використовується коефіцієнт маневреності власних обігових коштів. Компанія має дуже мало фінансових можливостей для маневру. Коефіцієнт маневреності власного капіталу 2020 р. дуже низький, він сягає 0,0584; Коефіцієнт залученого капіталу в 2020 році знизився, що свідчить про зниження залежності компанії від зовнішніх джерел фінансування.

Судячи з даних розрахунків, ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» має стабільний фінансовий стан, тобто забезпечення запасів крім власних оборотних коштів і довгострокових позик і позик немає потреби у залученні короткострокових позик і кредитів; платоспроможність не порушена.

Також було проведено аналіз оцінки ліквідності, платоспроможності та оборотності оборотних коштів суб'єкта господарювання (Додаток Ж). Дослідження рівня ліквідності та платоспроможності (наявності грошей у готівці та на банківських рахунках) підприємства проводиться з метою визначення здатності погашати свої зобов'язання за рахунок власних коштів.

Протягом 2016-2020 років коефіцієнт абсолютної ліквідності нижчий за нормативне значення, що свідчить про недостатній залишок коштів у підприємства, що негативно для підприємства, оскільки воно не може покрити свої поточні зобов'язання за рахунок коштів та їх коштів. еквівалент.

Загальний коефіцієнт покриття у 2016 році був вищим за нормативне значення, а у 2017-2019 роках. знизився і став меншим за нормативне значення, що слід оцінювати негативно. Це свідчить про недостатню оцінку платоспроможності підприємства, характеризує те, що це оборотні активи недостатньо покривають поточні зобов'язання.

Коефіцієнт платоспроможності у 2020 році значно зріс порівняно з попередніми роками та становить 9,81, що свідчить про те, що до кінця останнього року дослідження ситуація на підприємстві покращилася і воно здатне погашати зобов'язання за рахунок чистого поточного ресурсу.

У дослідженні також проаналізовано оцінку ділової активності підприємства за 2016-2020 роки. з використанням показників прибутку, витрат та майнового стану (Додаток З). Розрахунок показників ділової

активності підприємства дозволяє визначити місце та репутацію підприємства на фінансовому ринку, рівень ефективності використання фінансових ресурсів.

Найбільш ефективно підприємство працювало у 2018 році, оскільки чистий прибуток від реалізації продукції склав 2765 тис. грн., що свідчить про збільшення виробництва на підприємстві у поточному році.

Спостерігається зростання суми кредиторської заборгованості з 2016 до 2018 року, збільшення цього показника свідчить про те, що фінансово-господарська діяльність ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» не стабілізувалася протягом 2016-2018 років.

Однак у 2020 році порівняно з попередніми роками рівень ділової активності підприємства дещо підвищився. Поліпилися позиції ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» у відповідному сегменті ринку, оскільки виробництво продукції та виручка від реалізації збільшилися, тривалість обороту продукції та капіталу зменшилася.

За підсумками досліджень показників фінансового стану досліджуваної компанії було розраховано матрицю для визначення рейтингів фінансових показників підприємства, за якою розраховано програмну комплексну (рейтингову) оцінку фінансового стану.

Оцінити фінансовий стан ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» за показниками: ефективне використання капіталу, забезпечення власними обіговими коштами; ліквідність, платоспроможність та фінансова стійкість; рентабельність та рентабельність; конкурентоспроможність.

Розраховано програму комплексної (рейтингової) оцінки фінансового стану ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» (Додаток К). На підставі даних, що відображені в матриці визначення рейтингів фінансових показників ТОВ «САГ-ІНВЕСТ», ми оцінили рейтинги фінансово-господарської діяльності компанії за 2016-2020 роки, які показали, що компанія має стабільний фінансовий стан. , його не можна вважати абсолютно стабільним, але можна сказати, що у компанії нормальна фінансова стійкість, яка характеризується прибутковістю

управління, ліквідністю та платоспроможністю, а також відсутністю порушень фінансової дисципліни.

Отже, досліджуване підприємство має добре організовану структуру управління, вищий рівень управління. У ході аналізу фінансового стану підприємства загалом можна сказати, що ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» має нормальну фінансову стійкість, характеризується рентабельністю підприємства, ліквідністю та платоспроможністю.

2.2. Опис організації роботи бухгалтерської служби та оцінка основних засад облікової політики підприємства

Організація бухгалтерського обліку супроводжує створення підприємства та забезпечує його підготовку до ефективної діяльності. Без організованого обліку діяльність суб'єктів господарювання неможлива, оскільки це суперечить чинному законодавству України.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» питання організації бухгалтерського обліку входить до компетенції його власника або уповноваженого органу (посадової особи) відповідно до законодавства та установчих документів [28].

На виконання вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» затверджено облікову політику, закріплену у Наказі про організацію бухгалтерського обліку та облікової політики у ТОВ «САГ-ІНВЕСТ», яка визначає комплекс принципів, методів та процедури, що використовуються підприємством для підготовки та подання фінансової звітності.

Вивчивши роботи таких вчених, як О. Бондаренко, І. Плотниченко, Ф. Бутинець, В. Сопко, та ознайомившись з обліковою політикою, ми дійшли висновку, що організація обліку дебіторської заборгованості на підприємстві має розпочатися з процедури підготовки облікової політики, яка має певні Як

відомо, процес підготовки облікової політики складається з трьох етапів: організаційний; технологічний; остаточний.

У процесі дослідження у ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» було встановлено, що при розробці Положення про облікову політику у ньому є певні недоліки. Обліковий процес у сфері дебіторську заборгованість чітко не організований. Недолітки представлені на рис. 2.1.

На наш погляд, ці недоліки дуже суттєві, оскільки нерозкрита процедура угруповання дебіторської заборгованості за термінами виникнення має прямий вплив на інформацію, що відображається в балансі, а саме на її розподіл на поточну та довгострокову. Щодо угруповання за термінами погашення, то воно важливе для розрахунку резерву сумнівних боргів, а також для аналітичних процедур. Відсутність даних з аналітичного обліку дебіторську заборгованість негативно позначається на аналітичних процедурах, оскільки з його допомогою можна глибше і детально контролювати стан дебіторську заборгованість для підприємства.

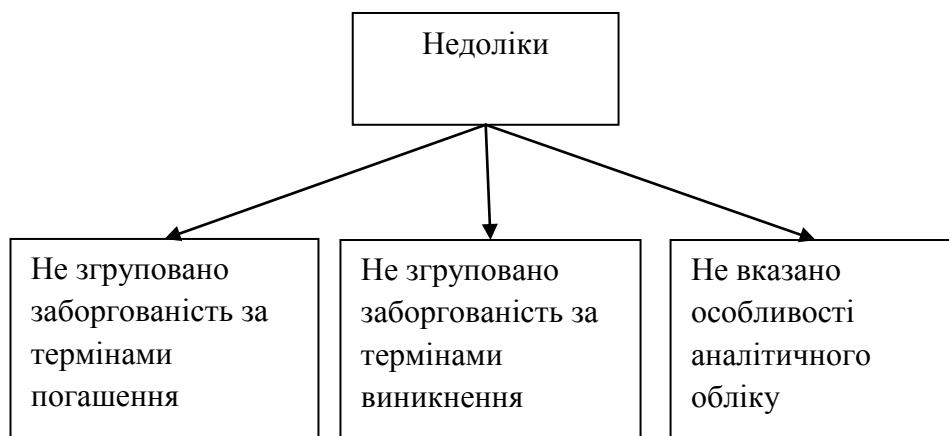

Рис. 2.1. Недоліки підготовки Наказу про організацію бухгалтерського обліку та облікової політики

Після ознайомлення з Наказом про облікову політику ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» було встановлено, що організація бухгалтерської служби здійснюється керівництвом підприємства та передбачає визначення прав та

обов'язків головного бухгалтера, співробітників бухгалтерії. у підпорядкуванні в нього визначається структура бухгалтерської служби, її місце у системі управління та взаємодія з іншими підрозділами підприємства.

Наказ про організацію бухгалтерського обліку та облікової політики на підприємстві відображає штатну чисельність співробітників, затверджено власний план рахунків, розроблений з урахуванням усіх характеристик підприємства, а також наказ, що відображає перелік рахунків, за якими бухгалтер несе відповідальність, у цьому документі зазначається, який бухгалтер відповідає за конкретний обліковий запис та допомагає краще організувати роботу бухгалтерії досвідченого підприємства.

Отже, ми виявили, що такий організаційний етап обліку дебіторської заборгованості, як підготовка наказу про облікову політику, має недоліки, проаналізовані вище. Тому ми вважаємо, що компанії необхідно внести зміни до ладу, які допоможуть покращити бухгалтерський процес.

Ми з'ясували, що бухгалтерський облік у ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» ведеться окремим структурним підрозділом бухгалтерії на чолі з головним бухгалтером, права та обов'язки якого закріплені у посадових інструкціях.

Бухгалтерська служба складається з 2 осіб: головного бухгалтера та головного бухгалтера розрахункового відділу.

Головний бухгалтер складає посадові інструкції та штатний розпис співробітників підприємства та погоджує їх з керівником. Забезпечує ведення бухгалтерського обліку, дотримуючись єдиних методологічних засад, встановлених Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Організовує контроль за відображенням усіх господарських операцій на рахунках. Вимагає від відділів, служб та працівників неухильного дотримання порядку обробки та подання первинних документів на бухгалтерський облік.

Накази головного бухгалтера є обов'язковими для бухгалтерії, інших посадових осіб відповідно до організаційно-управлінської структури підприємства.

Бухгалтер з бухгалтерського обліку самостійно готує або приймає первинні документи для бухгалтерського обліку, систематизує інформацію, відображену у цих документах, готує проміжні розрахунки для обліку господарських операцій та виносить їх на розгляд. Здійснює накопичення та узагальнення інформації у необхідному контексті (подробиці) про розрахунки з різними дебіторами та кредиторами; отримання та погашення заборгованості за довгостроковими та короткостроковими кредитами; розраховує заробітну плату працівникам; складає заяву та багато іншого.

Співробітникам бухгалтерії надаються відповідні приміщення, телефонний зв'язок, сучасна оргтехніка, транспорт для виконання службових обов'язків, законодавчих та інших нормативних актів, довідкові матеріали до компетенції відділу.

Отже, цей процес на кожному підприємстві дуже важливий і має бути добре організований, щоб не виникало проблем із підготовкою документів, як наслідок з наданням звітів, щоб підприємству не доводилося нести додаткових витрат, пов'язаних із оплатою штрафів.

Для проектування системи документообігу необхідно встановити порядок створення та переміщення документів на підприємстві, а також визначити коло осіб, відповідальних за їх заповнення або ухвалення за ними рішень, все це складає документ управління документообігом [75].

Ми вважаємо, що система документообігу на підприємстві повинна містити такі етапи, які ми наводимо (рис. 2.2.).

У ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» ця система не є цілісною, тому що в ній немає одного головного елемента - створення графіка робочого процесу. Цей момент є досить суттєвим недоліком, адже сторонній людині досить складно зорієнтуватись у процесі передачі документів.

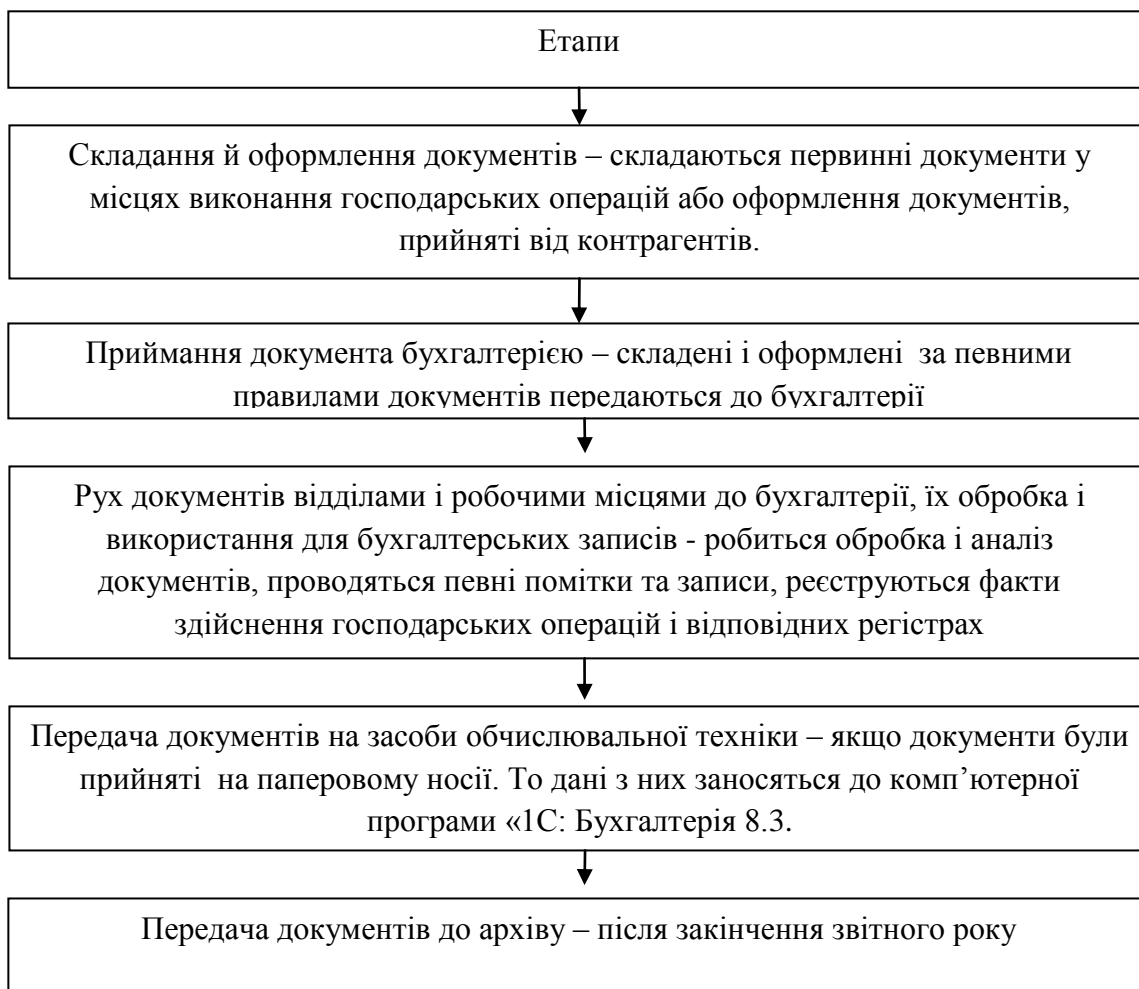

Рис. 2.2. Етапи документообігу

Отже, вивчивши організацію роботи бухгалтерських служб та основи облікової політики, можна дійти невтішного висновку, що організація бухгалтерської служби відповідає чинному законодавству. Робочі місця обладнані відповідним робочою технікою. Кожен співробітник керується посадовою інструкцією. У компанії встановлена облікова політика, яка закріплена в Наказі про організацію бухгалтерського обліку та облікової політики в порядку, майже всі необхідні додатки вбудовані в порядок, такі як: штатний розпис, посадові інструкції, план рахунків, Порядок, в якому відображено перелік рахунків, за які відповідає бухгалтер.

2.3. Стан організації обліку доходів та витрат за основним видом діяльності ТОВ «САГ-ІНВЕСТ»

Сутність бухгалтерського обліку, сфера застосування, загальні принципи будівництва, його державне регулювання, організація та ведення в Україні регулюються Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», П(С)БО та іншими нормативними та інструктивними документами. Але будівництво як окрема сфера діяльності має суттєві організаційні та технологічні особливості, які, безумовно, впливають на методологію та організацію бухгалтерського обліку. Це спричинило необхідність прийняття окремого Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 18 «Будівельні контракти».

Структура та оцінка необоротних активів, а також порядок їх обліку регулюються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку з основних засобів, нематеріальних активів, планом рахунків бухгалтерського обліку та іншими нормативними, інструктивними документами. Синтетичний облік основних засобів ведеться з допомогою рахунків 10 «Основні засоби», 11 «Інші необоротні матеріальні активи». Аналітичний облік ведеться окремо в кожному об'єкті основних засобів [33]. У процесі будівництва основні фонди зношуються фізично та морально, що відображається у бухгалтерському обліку щодо нарахування їх амортизації.

Облік матеріально-виробничих запасів будівельних організацій ведеться відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку № 9 «Запаси». Для обліку надходження та використання запасів у будівництві використовуються рахунки 20 «Виробничі запаси» та 22 «Малоцінні та зношуються предмети». Облік наявності та руху будівельних матеріалів на підприємствах забудовниками ведеться на рахунку 205 «Будівельні матеріали», а у підрядників – на рахунку 201 «Сировина та матеріали» [33].

Особливістю ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» і те, що з будівництві використовуються різні види матеріальних цінностей відкритого типу. Їхня відпустка не реєструється в первинних документах, а фактична наявність і витрата визначається наприкінці місяця фактичним методом вимірювання, при цьому їм надається вигляд правильної геометричної фігури. Результати вимірів таких запасів постійною інвентаризаційною комісією оформлюються актом. Будівельна компанія одержує матеріали від замовника. Матеріали можуть бути: придбані у замовника; отримані від замовника як оплату послуг підряднику; отримані від замовника для використання підрядником у відповідних цілях.

У першому випадку відбувається нормальна угода купівлі-продажу. Тобто процедура реєстрації - це не те саме, що купівля матеріальних цінностей у постачальників. У другому випадку операція бартерна, тільки замість отриманого товару надається послуга обміну. У цих двох випадках підрядник отримує право власності на матеріальні активи та може використовувати їх для інших потреб, які не пов'язані із замовником. Третій варіант передбачає, що право власності на передані запаси залишається за покупцем. Матеріальні цінності передаються підряднику відповідно до актів у повному обсязі відповідно до вимог стандартів та технічних умов та у узгоджені строки. Підрядник має право додатково підключити інші заінтересовані організації для отримання матеріально-технічних ресурсів. Акт підписується всіма сторонами, які брали участь у прийманні акцій.

Підрядник несе відповідальність за неправильне використання інвентарю, отриманого від замовника, та зобов'язаний надати замовнику звіт про використання матеріальних цінностей та повернути залишки невикористаних матеріалів. Для обліку таких матеріалів ТОВ "САГ-ІНВЕСТ" використовує позабалансовий рахунок 02 "Активи на відповідальному зберіганні.

Вартість запасів, що передаються у виробництво (будівельно-монтажні роботи), визначається з використанням одного з методів оцінки вартості

запасів, що вибувають. Для цілей податкового обліку збільшення (зменшення) балансової вартості вибір обмежений лише двома методами: за середньозваженою собівартістю та ФІФО. При проведенні будівельно-монтажних робіт за даною методикою у виявленій собівартості у ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» фіксуються, наприклад, різні залізобетонні конструкції, і навіть дерев'яні, металопластикові вироби - двері, вікна тощо.

Організація оплати праці у ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» здійснюється на основі державного регулювання оплати праці відповідно до Закону України «Про винагороду», а також встановлення мінімального розміру оплати праці тарифної системи, яка є встановленою. нормативів, з яких здійснюється диференціація та регулювання рівня оплати праці різних категорій працівників залежно від рівня кваліфікації, умов, ваги, інтенсивності виконуваної ними роботи, премій для співробітників та договірною регулювання оплати праці. Узагальнюючи інформацію, розрахунки з персоналом із заробітної плати, План рахунків бухгалтерського обліку передбачає балансовий рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» [33].

Оплата праці робітників у будівництві буває двох видів: відрядна та погодинна. Відрядна форма оплати праці включає системи оплати: відрядну та відрядну, причому різновидом кожної з них є одноразова заробітна плата.

Погодинна система оплати праці використовується для роботи, яку неможливо врахувати, розрахованої шляхом множення погодинної або денної заробітної плати робітника на кількість годин або днів, фактично відпрацьованих на місяць.

Витрати на будівельно-монтажні роботи в ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» складаються з витрат, включених до собівартості, та витрат періоду. Витрати за будівельним контрактом відповідно до П(С)БО 18 «Будівельні контракти» є вартістю робіт за цим контрактом. До них відносяться: витрати, безпосередньо пов'язані з виконанням цього контракту; загальновиробничі витрати [69].

До складу витрат, безпосередньо пов'язаних із виконанням будівельного підряду, входять прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати (у тому числі вартість робіт, що виконуються субпідрядниками) відповідно до П(С)БО 16 «Витрати» [68].

Витрати за договором будівництва ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» включають:

- витрати, безпосередньо пов'язані з виконанням контракту;
- загальновиробничі витрати.

Прямі витрати, безпосередньо пов'язані з виконанням будівельного підряду, враховуються за дебетом рахунка 23 «Виробництво», а загальновиробничі витрати – за дебетом рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» з подальшим розподілом по об'єктах будівництва пропорційно одна з основ: прямі витрати, обсяги доходів на заробітну плату, відпрацьовані на будівельних машинах та механізмах годинник та ін. Витрати списуються у міру завершення етапів робіт або будівельних об'єктів: дебет субрахунку 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг», кредит рахунка 23.

За роботами, зданими замовнику у звітному місяці, фактичні витрати списуються за дебетом 90.3 «Собівартість реалізованих робіт і послуг» та кредитом 23 «Виробництво». Однак, якщо будівельний контракт не передбачає виконання робіт на щомісячній основі, ці витрати враховуються зі зростаючою сумою у вигляді дебетового залишку на рахунку 23 і є сумою незавершених робіт.

Дохід за контрактом на будівництво включає ціну, зазначену у контракті на будівництво, а також суму відхилень, претензій та пільг за контрактом на будівництво.

Субрахунок 703 «Доходи від реалізації робіт та послуг» використовується для обліку доходів за договором будівництва у ТОВ «САГ-ІНВЕСТ». За кредитом цього субрахунку у кореспонденції з рахунком 36 "Розрахунки з покупцями та замовниками" відображається сума визнаного доходу від будівельних робіт. За дебетом відображається відрахування суми ПДВ та списання у порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати».

В обліковій політиці ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» зазначено, що дохід визнається одночасно із видатками. Основним доходом підприємства є дохід від основної діяльності з надання різних послуг, виконання робіт. Формування доходу від реалізації продукції ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» відбувається на первинному обліку, оскільки це перший етап реєстрації певних угод, що відбивають бізнес-процеси та явища на підприємстві. Облік доходів від продажу здійснюється на підставі наступних бухгалтерських документів:

- Акт виконаних робіт (наданих послуг);
- Прибутковий касовий ордер;
- Рахунок;
- Виписка з банку;
- Товарно-транспортна накладна;
- Накладна вимога на відпуск матеріалів;
- Розрахунок (довідка) бухгалтерії.

Аналітичний облік доходів від продажу ведеться за видами (групами) продукції, регіонами збуту та іншим напрямом, визначеним для підприємства. Щоб узагальнити всю інформацію про доходи від основної діяльності, компанія використовує рахунок 70 «Дохід від реалізації» із субрахунками, які служать для визначення фінансових результатів у бухгалтерському обліку після їх відображення у нерозривному зв'язку з відповідними рахунками витрат при використанні рахунків дев'ятого класу (таблиця 2.1).

Рахунок 70 «Доходи від реалізації» служить узагальнення інформації про доходи від продукції, товарів, робіт, послуг. На підприємстві за кредитом рахунки 70 відображається приріст доходу від продажу, а за дебетом - сума непрямих податків (акциз, ПДВ) та списання доходів у порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати». Це відтворення інформації на рахунках 7-го класу має бути документовано. Отже підприємство веде такий облік за наявності відповідних первинних документів для обліку доходів від

продажів.

Таблиця 2.1

Доходи, витрати при визначенні фінансового результату основної діяльності ТОВ «САГ-ІНВЕСТ».

Тип діяльності	Характеристика операції	Дохід	Витрата
Основна	Продаж товарів, робіт або послуг	701, 702, 703, 704	90, 91, 92, 93

ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» отримує основний дохід при здійсненні будівельних робіт і для цього відведений субрахунок 703 «Доходи від реалізації робіт та послуг». Розглянемо господарські операції для відображення доходу від реалізації робіт, виконаних ТОВ «САГ-ІНВЕСТ», виконаних на підставі Акту виконаних робіт, які наведені у таблиці 2.3 та визначають фінансовий результат.

Роботи, які виконує ТОВ «САГ-ІНВЕСТ», можуть бути виконані з авансовими платежами від замовника для закупівлі матеріалів. При такій обставині компанія в обліку застосовує рахунок 681 «Розрахунки з авансами одержаними» для відображення отриманих грошових коштів. Господарські операції для відображення доходів від продажу робіт, виконаних на підставі проаналізованих даних.

Дані про доходи від реалізації готової продукції підприємства відбиваються у журналі № 6 «Облік доходів та результатів діяльності». Визнана сума доходу від основної діяльності у цьому журналі відображається в стовпці 3. Вся інформація з журналу наприкінці місяця вводиться до головної бухгалтерської книги, де згодом розраховуються дебетові та кредитові обороти кожного рахунку. Він використовується для узагальнення даних журналів замовлень та взаємної перевірки записів за окремими рахунками та звітністю. Він відображає початковий баланс, а також поточний оборот та баланс на кінець звітного періоду щодо кожного субрахунку.

Відповідно до методу подвійного запису, суми дебетового та кредитового оборотів, а також дебетового та кредитового сальдо повинні дорівнювати відповідно. Далі дані первинних документів, необхідних для синтетичного та аналітичного обліку систематизуються в регістрах бухгалтерського обліку. Дані про доходи від основної діяльності звітного періоду у ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» відбиваються у Звіті про фінансові результати (таблиці. 2.2).

Отже, стан організації обліку доходів від основної діяльності підприємства залежить від правильної та повної документації, а також своєчасного відображення у регістрах обліку доходів та результатів діяльності, своєчасного отримання інформації про найбільш ймовірний дохід.

Таблиця 2.2

Інформації про доходи від основної діяльності, яка відображається
у Звіті про фінансові результати

Стаття	Код рядка	Джерело інформації	Примітки
Розділ I. Фінансові результати			
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	Обороти по дебету субрахунків 701, 702 і 703 з кредитом 791 мінус оборот по кредиту субрахунку 704 з дебетом 791	чистий дохід від реалізації (за вирахуванням знижок; суми проданих у минулому товарів; непрямих податків; інших податків і зборів, які виплачують з обороту

Процес документування - одна з найскладніших і найважливіших галузей обліку виручки від продажу. Від цього залежить визнання доходів та їх відображення у звітності. ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» у своїй діяльності, поряд із журнальною формою бухгалтерського обліку, використовує автоматизовану форму, що дозволяє прискорити обробку бухгалтерської інформації, а також правильно та точно фіксувати доходи від основної діяльності та відобразити фінансовий результат підприємства.

2.4. Напрями вдосконалення організації обліку доходів та витрат за основним видом діяльності ТОВ «САГ-ІНВЕСТ»

Здійснення аналізу економічних показників діяльності ТОВ «САГ-ІНВЕСТ», дало змогу зробити висновок, що організація обліку доходів для підприємства здійснюється згідно вимог чинного законодавства. Але було встановлено певні недоліки у визнанні доходів від основної діяльності. Визначено, якщо у первинному вихідному документі виникає невпевненість в оплаті продукції, то бухгалтер повинен якось зазначити таку операцію. Якщо товар вже відвантажено, то він повинен бути списаний з балансу фірми. З іншого боку, товаросупровідні документи та договори купівлі-продажу свідчать про визнання дебіторської заборгованості. Якщо звернутись до П(С)БО 10, то побачимо, що відображення дебіторської заборгованості в момент визнання доходу, але який не може бути відображений, так як існує невизначеність щодо платежу. В свою чергу, пропонуємо застосувати на підприємстві методи світового досвіду, які використовуються у тому випадку, коли неможливо визначити вартість чи ні гарантії оплати продукції (таблиця 2.3).

Використання таких методів при збуті продукції ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» знизить ризики, пов'язані з володінням, і дозволить точно та своєчасно відобразити у бухгалтерському обліку дохід від основної діяльності.

Далі ми пропонуємо в ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» застосувати метод «стадії завершення», який прописаний МСБО 11 «Зобов'язання» [66]. Згідно з яким підрядник повинен нараховувати дохід у кожному періоді доти, доки замовник не прийме виконані роботи. Таким чином, застосування практики міжнародного досвіду надасть підприємству необхідний обсяг інформації про ступінь виконання робіт за договором, а також результати його діяльності за певний період.

Таблиця 2.3

Запропонована методика відображення доходів за умов ризику
невиплати коштів за продукцію ТОВ «САГ-ІНВЕСТ»

Метод	Дохід та його визнання	Опис
Продаж в розстрочку	Визнається в період, в якому були отримані гроші	При відвантаженні продукції списується повна вартість з балансу, на суму якої визнається дебіторська заборгованість. Сума нарахованої дооцінки в обліку відбивається як відстрочений дохід. При надходженні грошей від покупця визнається дохід у сумі платежу, який поступив, і пропорційно з ним списується дооцінка.
Відшкодування витрат	В момент надходження від покупця повністю відшкодують собівартість відвантажених продуктів.	Перед фіксацією прибутку відшкодовуються понесені витрати. Відстрочений дохід визнають після оплати необхідних сум. При надходженні не повної суми, прибуток буде менший від відстроченого на суму платежів, які поки не сплачено. Такий метод використовується при операціях з високим рівнем ризику.

Також аналіз організації бухгалтерського обліку на підприємстві показав, що прибуток від продажів у ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» відображається відповідно до вимог законодавства з такою відповідністю: Дебет рахунку 36 "Розрахунки з покупцями та покупцями" та кредит рахунку 70 "Дохід від реалізації".

Надалі частина, яка не належить компанії, розраховується з доходу (ПДВ, акциз та інше). Дохід відображається у Звіті про фінансові результати.

Тому ми пропонуємо спростити відображення цих операцій таким чином: дебет рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та покупцями» (загальна сума заборгованості) у кореспонденції з кредитом рахунку 70 «Дохід від реалізації» (сума чистого доходу від продажу) та кредитом рахунку 643 «Податкові зобов'язання». Така схема обліку дасть полегшення при складанні у звіті про фінансові результати.

Дохід від продажу виконаних робіт є джерелом фінансових ресурсів для ТОВ «САГ-ІНВЕСТ», тому відображення достовірної, своєчасної інформації щодо його бухгалтерського обліку потребує детального аналізу та контролю, що досягається за допомогою аналітичного обліку. Тому для вдосконалення обліку доходів ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» пропонуємо розширити робочий план рахунків субрахунком 703 «Доходи від реалізації робіт та послуг», з доповненням до нього аналітичних рахунків, що подано у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Пропонований
Витяг з робочого плану рахунків ТОВ «САГ-ІНВЕСТ»
у розрізі аналітичного обліку доходів

Аналітичні рахунки			
№	Тип здійснених Робіт або послуг	№	Типи будівель, здійснених робіт або послуг
703.10	Дохід від будівництва житлових будинків»	703.11	Дохід від будівництва багатоповерхових будинків
		703.12	Дохід від будівництва котеджів
703.20	«Дохід від будівництва об'єктів різного призначення»	703.21	Дохід від будівництва офісних будівель, магазинів
		703.22	Дохід від будівництва інших об'єктів
703.30	«Дохід від виконання реконструкції, реставрації та ремонту будівель»	703.31	Дохід від виконання реконструкції
		703.32	Дохід від виконання реставрації
703.40	«Дохід від здійснення проектних робіт»		В розрізі будівельних контрактів
703.50	«Дохід від наданих послуг»	703.51	Дохід від надання послуг з експлуатації будинків
		703.52	Дохід від надання послуг з проведення монтажних, або ремонтних робіт

При такому розширенні підвищується інформативність обліку доходів,

виходячи з джерел їх походження, систематизується інформація щодо видів діяльності, що забезпечує найбільшу частку доходів, що допоможе приймати ефективні управлінські рішення для подальшої діяльності підприємства.

Отже, розроблено систему аналітичного обліку, яка враховує надходження даних про об'єкти обліку різного рівня деталізації.

Поточні позиції української економіки досить слабкі, тому вимагають багатьох змін у галузі управління виробництвом, визначають необхідність розробки системи обліку витрат, яка б відповідала вимогам ринку та враховувала організаційні та технологічні особливості виробництва. Нині бухгалтерська інформація в повному обсязі відповідає сучасним вимогам менеджменту. Госпрозрахунок займає вирішальне місце у економіці підприємства, оскільки у ньому будуються економічні плани виробництва.

Ми вважаємо, що для отримання своєчасної та достовірної інформації про виробничі витрати необхідно раціонально організувати систему обліку прямих та непрямих виробничих витрат. Він повинен забезпечувати швидке отримання точних та об'єктивних даних про витрати за окремими підрозділами за видами продукції, елементами економіки та статтями витрат.

На підставі аналізу стану організації бухгалтерського обліку за основними видами діяльності ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» вважаємо за доцільне впровадження нового регістру бухгалтерського обліку на підприємстві «Витрати на будівельно-монтажні роботи за договором» для кожного об'єкта або договору.

Вивчаючи первинні консолідовані документи та фінансову звітність ТОВ «САГ-ІНВЕСТ», ми виявили неоднозначність відображення витрат у бухгалтерському обліку. Тому для покращення інформаційного забезпечення об'єктів будівництва ми пропонуємо запровадити окремі субрахунки на рахунок 23 «Виробництво» відповідно до етапів технологічного процесу (таблиця 2.5.).

Запропоновані субрахунки та аналітичні рахунки в
рахунок 23 «Виробництво» ТОВ «САГ-ІНВЕСТ»

Рахунок 23 «Виробництво»	
Субрахунок	23.1 «Основне виробництво»
	23.2 «Допоміжні виробництва»
	23.3 «Обслуговуючі виробництва»
Аналітичний рахунок	23.1.1 «Витрати на виконання підготовчих робіт»
	23.1.2 «Витрати на виконання будівельно-монтажних робіт»
	23.1.3 «Витрати на введення об'єктів в дію і віддачу житлових об'єктів замовникам-інвесторам»

Пропонований аналітичний розділ допоможе отримати необхідну інформацію про витрати на виконання підземних, наземних та оздоблювальних робіт під час будівництва житлових будинків. Для потреб керівництва буде сформовано необхідну інформацію про витрати на будь-якому етапі будівництва, що важливо при складанні розрахунків майбутніх закупівель матеріалів та конструкцій для аналогічного будівельного об'єкта.

На додаток до перерахованих вище субрахунків та аналітичних рахунків, що деталізують витрати, понесені на будівництво, пропонуються субрахунки та аналітичні рахунки, які характеризують тип укладеного будівельного контракту відповідно до П(С)БО 18 «Будівельні контракти» [69]: контракт з фіксованою ціною, контракт з витратами плюс ціна, включаючи «витрати плюс фіксовану винагороду», «витрати плюс премія», «витрати плюс відсоток винагороди».

Далі пропонуємо вести госпрозрахунок та калькуляцію в наступній послідовності та з дотриманням певних принципів: узгодження облікової інформації про витрати та розрахунок собівартості продукції з плановими, кошторисними та нормативними даними; документування витрат на момент їх реалізації, роздільне відображення витрат за нормами та відхилення від них щодо витрачання ресурсів, заробітної плати тощо; угруповання витрат через систему бухгалтерського обліку за об'єктами, елементами та статтями

витрат, видами договорів; включення до собівартості продукції періодичних витрат.

Для підвищення аналітичності, ефективності обліку та посилення контролю за формуванням вартості необхідно переглянути методи організації аналітичного обліку та склад розрахункових одиниць на будівельних підприємствах. Для цього ми розробили рекомендації для ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» щодо змісту пунктів розрахунку (таблиця 2.6), використання яких якісно покращить інформаційну базу для ухвалення низки управлінських рішень.

Таблиця 2.6

Рекомендований перелік калькуляційних статей
у ТОВ «САГ-ІНВЕСТ»

Поради щодо калькуляційних статей	Перспективи застосування у менеджменті
Перспективи оцінки і нормування	Організація законодавчого обліку і бюджетного планування
Поділ на прямі та непрямі витрати	Створення інформації про пряму собівартість об'єкту калькуляції
Поділ змінних і постійних витрат	Прийняття термінових рішень виходячи з інформації про питомі витрати
Поділ витрат, що перебувають під контролем різноманітних управлінців	Організація обліку за ланкам відповідальності
Виділення умовних та постійних і умовних та змінних витрат	Виявлення причин та наслідків між накладними витратами та об'єктами калькуляції, обрахунок повної собівартості

В цілому така пропозиція дасть змогу приймати обґрунтовані управлінські рішення. Нами також запропоновано перелік розрахункових пунктів, в який покладено в основу дотримання єдності розрахункових критеріїв, які повніше враховують особливості будівництва в сучасних умовах (таблиця 2.7).

Рекомендовані
Статті витрат ТОВ «САГ-ІНВЕСТ»

Систематизація	Запропонована систематизація
1. Матеріали 2. Витрати на зарплату працівників 3. Витрати на підтримання й використання будівельних машин і устаткування 4. Накладні витрати	1. Матеріали 2. Транспортні витрати 3. Витрати на зарплату працівників задіяних у процесі виробництва 4. Відрахування на соцзаходи 5. Витрати на підтримання і використання будівельних машин і устаткування 6. Адміністративні або витрати на менеджмент 7. Накладні витрати структурних ланок 8. Загальні і будівельні накладні витрати 9. Витрати на організаційну працю на будівництві 10. Охорона навколишнього середовища 11. Інші витрати

Таким чином, за незначного збільшення обсягу бухгалтерських робіт збільшується аналітична цінність отриманої інформації, що необхідно для прийняття обґрунтованих та своєчасних управлінських рішень.

Висновки до другого розділу

1. Об'єктом дослідження під час написання дипломної роботи виступило ТОВ САГ-ІНВЕСТ м. Київ. Проаналізувавши динаміку зміни інтегрального показника фінансового стану компанії за період 2016-2020 рр., можна зробити висновок, що компанія має нормальну фінансову стійкість, яка характеризується рентабельністю управління, ліквідністю та платоспроможністю.

2. Набір принципів, методів та процедур, що використовуються підприємством для підготовки та подання фінансової звітності, регулюється

Наказом «Про організацію бухгалтерського обліку та облікової політики», куди вбудовані практично всі необхідні додатки, такі як: штатний розпис, посадові інструкції, план рахунків. .

З'ясувалося, що Наказ «Про організацію обліку та облікової політики» на підприємстві не містить повної інформації щодо дебіторської заборгованості. Також компанія не має графіка робочого процесу. Тому ми запропонували удосконалити Наказ «Про організацію бухгалтерського обліку та облікової політики», доповнивши його інформацією щодо питання дебіторської заборгованості та розробили графік документообігу на підприємстві.

3. Організація обліку доходів від основної діяльності ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» залежить від правильності та повноти документації, а також своєчасного відображення у реєстрах доходів та результатів діяльності, своєчасного отримання інформації про найбільш ймовірні доходи. Процес документування - одна з найскладніших і найважливіших галузей обліку виручки від продажу. Від цього залежить визнання доходів та їх відображення у звітності. ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» у своїй діяльності, поряд із журнальною формою бухгалтерського обліку, використовує автоматизовану форму, що дозволяє прискорити обробку бухгалтерської інформації, а також правильно та точно фіксувати доходи від основної діяльності та відобразити фінансовий результат підприємства.

4. Аналітичний облік витрат необхідно вести у розрізі етапів робіт та видів будівельних договорів. Як показує практика, у житловому будівництві окремі П(С)БО 18 «Будівельні контракти» та інші нормативні акти не завжди застосовують правила взаємовідносин замовників та підрядників, оскільки у багатьох випадках підрядник бере на себе функції забудовника та може частково профінансувати його за рахунок власних джерел. І тут замість договорів будівництва з інвесторами (покупцями житлової площі) укладаються договори іншого формату. Відповідно до чинного законодавства діють фінансові посередники, створюються фонди фінансування

будівництва, фонди операцій з нерухомістю, що суттєво змінює структуру фінансування витрат на будівництво житла.

Виходячи із запропонованої номенклатури витрат та виходячи з особливих умов фінансування житлового будівництва, рахунок 23 «Виробництво» доцільно доповнити аналітичними рахунками: «Витрати на виконання підготовчих робіт»; «Витрати на виконання будівельно-монтажних та оздоблювальних робіт»; «Витрати на введення об'єктів та передачу житла інвесторам».

Для ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» розроблено рекомендації щодо змісту елементів розрахунку, а також номенклатура елементів розрахунку, заснована на дотриманні єдності критеріїв розрахунку, що повніше враховує особливості будівництва в сучасних умовах, використання з яких якісно покращить інформаційну базу для прийняття низки управлінських рішень.

РОЗДІЛ 3. СТАН І ПОЛІПШЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ І ВИТРАТ ОСНОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «САГ-ІНВЕСТ».

3.1. Організація контролю доходів та витрат за основним видом діяльності ТОВ «САГ-ІНВЕСТ».

Контроль витрат за основними видами діяльності ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» передбачає використання етапів контролю, за якими можна визначити структуру витрат за будівельним підрядом (таблиця 3.1).

Таблиця 3.1

Етапи контролю витрат з основної діяльності
ТОВ «САГ-ІНВЕСТ»

Етап	Контроль витрат основного виду діяльності
1	Контроль вірності вибору методу обліку витрат
2	Контроль вірності визнання витрат
3	Контроль прямих матеріальних витрат
4	Контроль прямих витрат на заробітну платню
5	Контроль інших прямих затрат
6	Контроль правильності сформованої інформації про затрати на конкретних бухгалтерських рахунках та в облікових регістрах
7	Контроль правильності наданої інформації про витрати у фінансовій, податковій та статистичній формах звітності
8	Розробка і впровадження рекомендацій щодо поліпшення здійснення обліку затрат основного виду діяльності установи

Перший крок у контролі витрат – це перевірка правильності вибору методу обліку витрат. Відповідно до сьомого розділу Методичних рекомендацій [44] основним методом обліку витрат на будівельно-монтажні роботи є облік замовлень відповідно до договорів підряду, однак з метою раціонального використання ресурсів, підвищення надійності інформації про понесені витрати, виявити резерви та проконтролювати правильність формування первинних документів у разі застосування нормативного методу. Контроль правильності визнання витрат передбачає перевірку використання обраного методу, що визначає ступінь виконання робіт за договором будівництва: вимірювання та оцінка виконаних робіт; співвідношення обсягу

виконаної частини робіт та їх загального обсягу за договором будівництва у натуральному вираженні; співвідношення фактичних витрат з початку дії договору на будівництво до звітної дати та очікуваної (оцінної) суми загальних витрат за договором, використання яких регулюється П(С)БО 18 «Будівельні контракти» [69].

Наступні етапи передбачають контроль витрат за основну діяльність будівельних компаній, зокрема: витрати, безпосередньо пов'язані з виконанням контракту, загальновиробничі витрати, адміністративні витрати та витрати на продаж. З контролю прямих матеріальних витрат слід розпочинати перевірку складових витрат основних видів діяльності будівельних підприємств, оскільки саме матеріальні витрати займають найбільшу частку у загальних витратах за контрактом.

При третьому етапі об'єктами контролю матеріальних витрат є: правильність визначення вартості будматеріалів та фактичної наявності на підприємстві; списання матеріалів на будівельно-монтажні роботи згідно з встановленими нормами та їх витрата згідно з номенклатурним списком; порядок переоцінки матеріально-виробничих запасів та відображення їх залишків у бухгалтерській звітності підприємств відповідно до норм П(С)БО 9 «Запаси».

Наступним етапом внутрішньогосподарського контролю витрат основного виду діяльності будівельних підприємств є контроль інших прямих витрат. Інші прямі витрати включають: відрахування на соціальні заходи, орендну плату за землю і частки власності, амортизацію, збитки від браку, які зазначені у П(С)БО 16 «Витрати» [68], також включають вартість робіт, що виконуються субпідрядниками. До складу прямих витрат за даними актів виконаних підрядних робіт входять витрати на машини, що експлуатуються, і механізми. Контролеру необхідно ознайомитися з технічною документацією та провести низку розрахунків, щоб орієнтуватися у поточних витратах, спрямованих на підтримку обладнання у робочому стані. Слід враховувати норми витрати мастильних та охолоджуючих

матеріалів, списання запасних частин та інших товарно-матеріальних цінностей.

Контроль за накладними витратами вимагає підтвердження достовірності формування, правильності розподілу та відображення в обліку накладних витрат.

Наступним етапом методики контролю витрат за основним видом діяльності досліджуваного підприємства є контроль достовірності наявної інформації про витрати на відповідних рахунках та регістрах бухгалтерського обліку (аналітичний та синтетичний облік). Контролеру слід звернути особливу увагу на те, чи такі дані є об'єктивними, чи правильно компанія проаналізувала дебет рахунка 23 і обрала суми, що стосуються незавершеного будівництва і відображають вартість робіт, виконаних субпідрядником.

Перевірка доходів та фінансових результатів у ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» - найважливіший напрямок контрольної роботи, оскільки у цих об'єктах контролю органічно синтезовано всі аспекти здійснення виробничої, фінансово-господарської діяльності. Мета будь-якого бізнесу - отримання прибутку - суми, яку дохід перевищує витрати, понесені з їхньої отримання.

Розмір доходу істотно впливає на розмір прибутку, у збільшенні якого зацікавлені всі суб'єкти господарювання. Отже, результати контролю доходів та фінансових результатів необхідні, насамперед, власнику ТОВ «САГ-ІНВЕСТ», вимагаючи наявності об'єктивної та достовірної інформації про діяльність, що має значення щодо та реалізації подальших стратегій розвитку для суб'єктів господарювання. Контроль за формуванням доходів та фінансових результатів ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» спрямований на встановлення достовірності, правдивості та законності відображення доходів та фінансових результатів у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності. При реалізації процедур контролю доходів та фінансових результатів основної діяльності компанія використовує сім етапів, поданих у таблиці 3.2.

Етапи контролю доходів та фінансових результатів за основним видом діяльності ТОВ «САГ-ІНВЕСТ»

Етап	Контроль доходів основного виду діяльності
1	Перевірка вірності визнання доходу від здійснення будівельного контракту з урахуванням рівня здійснення робіт
2	Контроль обґрунтованості віднесення до складу доходів передбаченої будівельним контрактом вартості, суми відхилень, претензій та заохочувальних виплат
3	Контроль своєчасності і правильності складання первинних документів, якими супроводжується процес виконання будівельно-монтажних робіт
4	Перевірка реальності записів на аналітичному рахунку 70 «Доходи від реалізації» і правильності запровадженого на підприємстві механізму формування фінансових результатів основної діяльності підприємства
5	Контроль правильності відображення інформації про доходи та фінансові результати в регістрах аналітичного та синтетичного обліку
6	Перевірка достовірності показників звітності про доходи та фінансові результати основної діяльності підприємства
7	Обґрунтування результатів контролю, розробка і впровадження мір по налагодженню обліку доходів і фінансових результатів

Оскільки доходом основної діяльності ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» є дохід від виконання будівельних робіт, передбачених договором на будівництво чи підряд, у розробленій методиці досить часто перевіряється дохід від договору будівництва, визнання та склад яких регулюється П(С)БО 18 [69].

Першим кроком у виконанні контрольних процедур щодо перевірки доходів та фінансових результатів підприємства відповідно до рекомендованої методики контролю є перевірка правильності визначення доходів від виконання будівельних договорів з урахуванням ступеня виконання робіт.

Ступінь виконання робіт за будівельним контрактом може бути визначений одним із наступних методів: вимірювання та оцінка виконаних робіт; співвідношення обсягу виконаної частини робіт та їх загального обсягу за договором будівництва у натуральному вираженні; співвідношення фактичних витрат з початку дії договору на будівництво до звітної дати та очікуваної (оцінної) суми загальних витрат за договором.

Тому контролеру слід перевірити правильність цих методів. Оскільки третій метод передбачає виконання арифметичних обчислень, рекомендується використовувати арифметичну перевірку.

Другий етап передбачає контроль правомірності віднесення до складу доходу ціни, передбаченої договором на будівництво, суми відхилень, претензій та заохочувальних виплат, які включаються до доходу за П(С)БО 18 синтетичний облік, а також різні форми звітності, що містять інформацію про доходи та результати основної діяльності будівельних компаній [69]. Контролеру необхідно, завершуючи виконання кожного з етапів III-VI контролю, відстежувати ту саму інформацію у різних джерелах обліку.

Тож можна констатувати, що з реалізації кожного з етапів контролю необхідна наявність певних об'єктів контролю, якими є такі первинні документи, реєстри бухгалтерського обліку та звітність, що містить інформацію, що стосується відображення доходів і витрат фінансові результати за договорами будівництва. Об'єкти контролю на III-VI етапах внутрішньогосподарського контролю доходів та фінансових результатів основної діяльності ТОВ «САГ-ІНВЕСТ».

У разі встановлення фактів виконання будівельно-монтажних робіт без укладання відповідних договорів контролер повинен зафіксувати порушення у робочому документі. З метою контролю правильності записів на аналітичних рахунках облікового запису. 70 «Доходи від реалізації» та правильність механізму формування фінансових результатів за основним видом діяльності ТОВ «САГ-ІНВЕСТ», що реалізується на підприємстві, необхідно вивчити методику ведення обліку доходів та фінансових результатів.

Перевірка достовірності звітних показників про доходи від основної діяльності ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» та результати господарської діяльності передбачає вираження контролером думки щодо відповідності звітності, що містить інформацію про доходи та фінансові результати підприємства з усіма істотними аспектами регламентів, що регулюють порядок підготовки та

звітності. Щоб контролер міг висловити свою думку щодо правильності звітності, він повинен перевірити звітність на: відповідність усім вимогам до її оформлення. При контролі доходів та фінансових результатів ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» результати використання методів контролю та отримані висновки можуть бути представлені у певних документах, які є робочими документами контролера.

На завершальному етапі контролю доходів та фінансових результатів основного ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» оформляються документи, що відображають узагальнені результати контролю. У них представлені висновки та ідеї щодо оптимізації організації обліку доходів та фінансових результатів, збільшення обсягу доходів та доходів підприємства в цілому. Відповіді на поставлені питання та проведений контроль доходів дозволяють встановити адекватність обліку доходів та фінансових результатів за характером діяльності підприємства та зробити висновки про те, як оптимізувати цей процес.

3.2. Удосконалення організації контролю доходів та витрат основного виду діяльності підприємства.

Стан контролю ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» розпочалось з анонімного анкетного опитування та було встановлено: відсутність на підприємстві внутрішніх нормативних документів, що регулюють здійснення контролю, облік порушень та помилок; слабка організація блоку керування; неефективна компанія контролю робочого місця; незадовільний рівень застосування автоматизованих інформаційних систем та технологій з метою управління.

Таким чином, можна зробити висновок, що компанії необхідні ефективні інструменти, які дозволять зміцнити власну систему внутрішнього контролю, організувати її відповідно до вимог чинного законодавства та

принципів контролю.

Питання методичних підходів до організації системи контролю та аудиту на підприємствах недостатньо опрацьовані, особливо щодо фінансових потоків, розвитку інформаційного забезпечення з урахуванням формалізації нормативних правових актів, використання автоматизації на підприємствах. етапи процесу контролю.

На наш погляд удосконалення організації внутрішнього контролю у ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» має здійснюватися за такими напрямками: розробка на підприємствах положень та стандартів внутрішнього контролю; організація контролю з урахуванням потреб управлінського персоналу; присвоєння контролеру нового статусу роботи – контролер-аналітик; організація процесу попереднього контролю на основі інформаційної інтеграції підсистем управління – планування, обліку, аналізу, контролю з використанням автоматизованих інформаційних систем та технологій; удосконалення методології здійснення внутрішнього контролю фінансових та матеріальних потоків; забезпечення розвитку нових форм контролю – контролю за ефективністю використання фінансових ресурсів.

При таких обставинах виникає необхідність у розробці внутрішніх стандартів та регламентів для покращення та зниження складності організації контролю на підприємстві, регламентації функцій та контрольних завдань, розподілу прав та відповідальності, уніфікації методів перевірки, створення єдиної інформаційної бази контролю.

Розробка власних стандартів та внутрішнього контролю для ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» є дуже важливою, оскільки на державному рівні контроль чітко не регламентований.

Внутрішній контроль виконує функцію зворотного зв'язку в системі управління підприємством і є інформаційною основою для прийняття рішень, тому на рівні окремого суб'єкта господарювання він повинен регулюватися. ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» доцільно розробити пакет внутрішньої документації для ефективної організації внутрішнього контролю: стандарти, положення

про внутрішній контроль фінансово-господарської діяльності, положення про комітет внутрішнього аудиту, положення про ревізійну комісію.

Також у ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» необхідно розробити два напрями стандартів внутрішнього контролю: загальні стандарти, які розкривають аспекти професійної відповідальності та компетентності внутрішніх контролерів та внутрішніх аудиторів, контроль якості їхньої роботи та інші.

Щоб зворотній зв'язок був ефективним між системою контролю та системою контролю необхідно, щоб контроль охоплював велику кількість об'єктів, особливо пов'язаних із фінансовими ресурсами. Це забезпечить отримання системою внутрішнього контролю достовірної інформації про стан об'єктів, що перевіряються. Тому рекомендується кожному рівні управління, особливо лише на рівні бригади, забезпечувати виконання контрольних функцій задоволення інформаційних потреб цього й вищих рівнів.

На рис. 3.1. показано організацію внутрішнього контролю відповідно до інформаційних потреб на кожному рівні управління будівельною компанією.

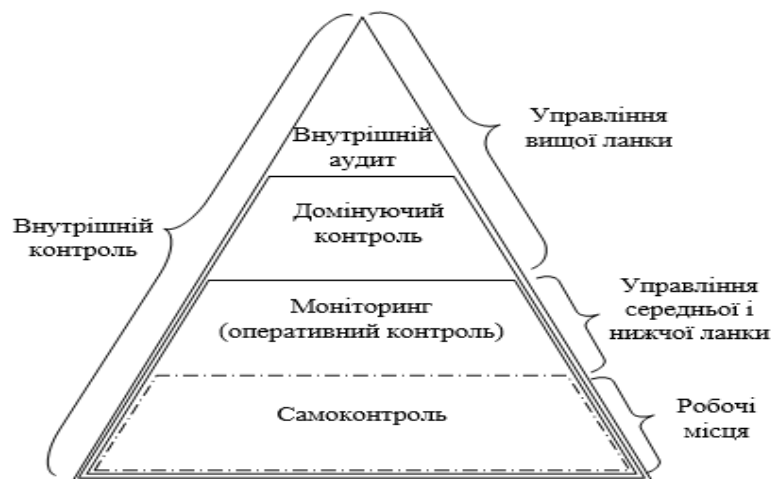

Рис. 3.1. Рекомендована схема організації внутрішнього контролю ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» відповідно до інформаційних потреб на рівнях управління підприємством

Дивлячись на запропоновану схему, можемо сказати, що кожна вища щаблина управління використовує інформаційні об'єкти, підпорядковані

нижчого рівня управління. Результати контролю враховуються при прийнятті рішень на відповідному та вищому рівні управління. Рішення про зміну технології приймає найвищий рівень керівництва, а усунення помилок та зловживань здійснюється на відповідному рівні. Нижня ланка – самоконтроль на робочому місці. Досліджуваному підприємству, вкрай потрібно посилити контроль робітників, оскільки на ньому конкретних норм немає через індивідуальний підхід до кожного будівельного об'єкта і дуже не просто приділити час контролю роботи кожного робітника.

Для мотивації працівника до самоконтролю необхідно вдосконалити системи винагороди та відповідальності працівника за виконану роботу, заходи щодо виявлення відповідального за операцію будь-якому етапі контролю, тож принцип розподілу відповідальності виконавців процесу може бути чітко реалізований.

Моніторинг, в свою чергу, відповідає нижньому та середньому рівням управління. Це з практикою вітчизняних підприємств, у яких організація системи управління може включати верхню і нижню щаблі.

Результати моніторингу є джерелом інформації для здійснення домінуючого контролю. Оскільки контроль – це функція управління, що визначається як вплив домінуючого об'єкта на підлеглі об'єкти для досягнення цілей системи, то контроль, підпорядкований вищому керівництву підприємства, може бути визначений як домінуючий.

Домінуючий контроль – це функціональна підсистема системи управління, що включає комплекс заходів, спрямованих на перевірку, оцінку, аналіз, прогноз фінансово-господарської діяльності підприємства для обґрунтування ефективного та законного використання його ресурсів. Цей вид контролю має здійснюватися службою внутрішнього контролю

Внутрішній аудит – це високий рівень організації внутрішнього контролю, орієнтований конкретного користувача – адміністрацію підприємства. Він враховує специфіку діяльності будівельної компанії та призначений для проведення незалежної та кваліфікованої оцінки фінансово-

господарської та управлінської діяльності підприємства, спрямованої на формування у власників та керівників впевненості у надійності та ефективності. існуюча система обліку та контролю [60].

Вважаємо, що універсального способу управління немає, і тому багаторівнева організація управління як забезпечить потреби управління інформацією всіх його рівнях, а й підвищить надійність системи управління, що, своєю чергою, вплине ефективність роботи підприємства. Якісно новим етапом в організації контролю на підприємстві може стати надання контролеру нового статусу посади - контролера-аналітика. Це з необхідністю зміни типу контролю часу. Тобто залежно від часу реалізації контроль ділиться на попередній, поточний та наступний. Ревізія та аудит – поширені форми подальшого контролю.

І тут об'єктами перевірки є вже виконані операції, а результатом є виклад отриманих фактів.

Організаційно найбільш складними видами контролю є попередній та поточний.

Попередній контроль повинен передбачати майбутні ситуації, які можуть спричинити негативні наслідки, які часто виникають під час реалізації будівництва, а під час проведення поточного контролю контролер повинен щодня аналізувати контрольовані транзакції, коригувати базу порівняння та розробити рекомендації. При організації даних видів управління функції контролера набувають прогностно-аналітичного характеру. На практиці організувати попередній та поточний контроль у будівельних організаціях і безпосередньо на будівельному майданчику дуже складно, оскільки у багатьох випадках витрати на контроль можуть перевищувати ефект від їх проведення. Але за умови використання автоматизованих інформаційних технологій організація цих видів управління спрощується, оскільки значної частини функцій контролера може виконувати автоматизована система.

У разі функціонування автоматизованої інформаційної системи для

підприємства спрощується процес встановлення обмежень виконання операції та контролю виконання цієї умови, оскільки у разі деякі функції «контролера» виконує комп'ютер.

Для більшої ефективної внутрішньої організації необхідно підвищити роль оперативного планування для підприємства. Дані нормативного планування мають стати обмеженням під час здійснення транзакцій.

Таким чином, схема процесу попереднього управління була розроблена на основі інформаційної інтеграції підсистем управління з використанням автоматизованої інформаційної системи (рис. 3.2).

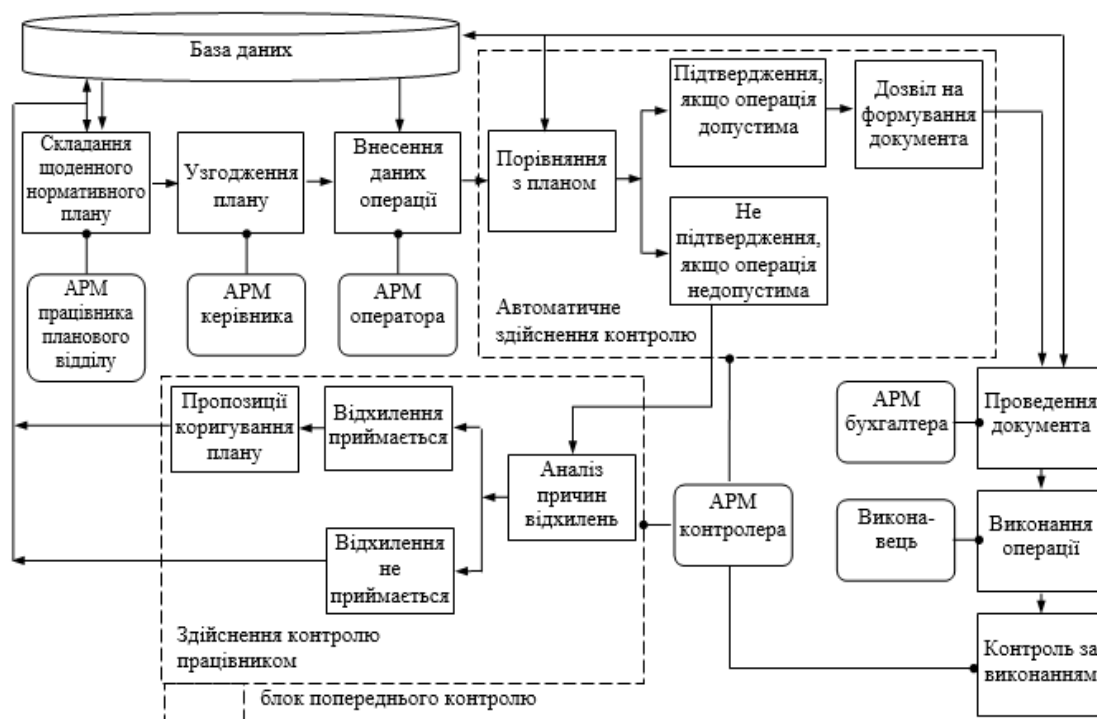

Рис. 3.2. Запропоновано схему процесу попереднього контролю на основі інформаційної інтеграції підсистем управління з використанням автоматизованої інформаційної системи для ТОВ «САГ-ІНВЕСТ».

Попередня схема контролю (рис. 3.2.) побудована з урахуванням принципу розподілу обов'язків між співробітниками, який проявляється у реалізації кожного етапу процесу на відповідному автоматизованому робочому місці (АРМ).

Попередній контроль здійснюється в автоматичному та напівавтоматичному режимі за участю співробітника.

Отже, досліджуваній компанії слід взяти до уваги цю форму контролю та впровадити її у свою діяльність. Але, на відміну державного рівня, аудит ефективності ні замінювати інші форми контролю, а доповнювати їх використанням методів оцінки ефективності фінансових потоків підприємства. В рамках методики пропонується провести комплексний аналіз фінансового стану підприємства та розрахувати показники ефективності потоків: допустимість потоку, потужність, частота, складність, маса, інтенсивність, узгодженість елементів потоку, перерва у фінансовому та матеріальному потоці, втрати від розриву.

Роблячи підсумок з вище викладеного, вважаємо, що на державному рівні все таки мають бути врегульовані основні положення щодо контролю над підприємствами, що має бути відображено у відповідних нормативних правових актах.

Висновки до третього розділу

1. У ході дослідження організації внутрішнього контролю було виявлено факт, що ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» належним чином контролює доходи та витрати за своєю основною діяльністю. А саме контроль передбачає використання етапів, за якими можна констатувати, що це обумовлено складом доходів і витрат за договорами будівництва.

2. В результаті дослідження було виявлено, що питання вдосконалення організації внутрішнього контролю є актуальним на сучасних етапах розвитку вітчизняних підприємств. Задля більшої ефективного функціонування системи внутрішнього контролю пропонуються такі організаційні заходи: - розробка внутрішніх стандартів, які мають регулювати здійснення контролю для підприємства; організувати внутрішній

контроль як багаторівневу систему, реалізовану у певних формах задоволення інформаційних потреб відповідних рівнів управління; запровадити новий статус посади – контролер-аналітик; організувати попередній контроль на основі інформаційної інтеграції підсистем управління та з використанням автоматизованих інформаційних технологій; запровадити методологію здійснення контролю з використанням карт потоків та карт ризиків; запровадити контроль за ефективністю використання фінансових ресурсів.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Для активізації процесу залучення інвестицій необхідна раціональна система управління будівництвом, що можливе за наявності ефективної інформаційної системи, спрямованої задоволення потреб користувачів. В основі цієї системи лежить облік та контроль, у яких центральне місце відводиться формуванню показників доходів та витрат основного виду діяльності будівельної компанії.

1. Формування теоретичних основ відображення бухгалтерської інформації про доходи будівельних підприємств є надзвичайно важливим, оскільки за результатами бухгалтерського обліку складаються звіти, що надаються зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття відповідних управлінських рішень, що впливають на неефективність діяльності будівельних підприємств. Використання правильної класифікації доходів дозволяє реалізувати їх у бухгалтерському обліку з допомогою використання відповідної аналітики за рахунками доходів.

2. З'ясувалося, що для організації планування, обліку, розрахунку та аналізу вартості будівельно-монтажних робіт витрати будівельної організації класифікуються за такими критеріями: види діяльності будівельної організації, місце, де понесені витрати, схожість складу витрат, способів включення витрат у вартість монтажних робіт, доцільність їх витрачання, співвідношення із вартістю договору будівельного підряду.

3. У роботі розглянуті основні організаційно-технологічні особливості будівництва у розрізі будівельного процесу та будівельної продукції та досліджено їх вплив на будівництво, облік та контроль доходів та витрат основної діяльності будівельних підприємств. До особливостей будівельного процесу можна зарахувати: значну тривалість будівельного процесу; різноманітність учасників будівельного процесу; територіальна розгалуженість будівельних об'єктів; залежність від природних факторів

Серед особливостей будівельної продукції виділяються: - особливість

розрахунків за готову продукцію; особливості ціноутворення на будівельну продукцію; нерухомість будівельної продукції з постійним переміщенням засобів робочої сили та робітників по будівельних майданчиках. Проведене дослідження дозволяє констатувати, що перелічені особливості будівництва найбільш істотно впливають на побудову обліку та контролю доходів та витрат основних видів діяльності будівельних підприємств, а деякі з них мають загальні прояви впливу.

4. Об'єктом дослідження під час написання дипломної роботи виступило ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» м. Київ. Проаналізувавши динаміку зміни інтегрального показника фінансового стану компанії за період 2016-2020 рр., можна зробити висновок, що компанія має нормальну фінансову стійкість, яка характеризується рентабельністю управління, ліквідністю та платоспроможністю.

5. Набір принципів, методів та процедур, що використовуються підприємством для підготовки та подання фінансової звітності, регулюється Наказом «Про організацію бухгалтерського обліку та облікової політики», куди вбудовані практично всі необхідні додатки, такі як: штатний розпис, посадові інструкції, план рахунків. .

З'ясувалося, що Наказ «Про організацію обліку та облікової політики» на підприємстві не містить повної інформації щодо дебіторської заборгованості. Також компанія не має графіка робочого процесу. Тому ми запропонували удосконалити Наказ «Про організацію бухгалтерського обліку та облікової політики», доповнивши його інформацією щодо питання дебіторської заборгованості та розробили графік документообігу на підприємстві.

6. Організація обліку доходів від основної діяльності ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» залежить від правильності та повноти документації, а також своєчасного відображення у регістрах доходів та результатів діяльності, своєчасного отримання інформації про найбільш ймовірні доходи. Процес документування - одна з найскладніших і найважливіших галузей обліку

виручки від продажу. Від цього залежить визнання доходів та їх відображення у звітності. ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» у своїй діяльності, поряд із журнальною формою бухгалтерського обліку, використовує автоматизовану форму, що дозволяє прискорити обробку бухгалтерської інформації, а також правильно та точно фіксувати доходи від основної діяльності та відобразити фінансовий результат підприємства.

7. У ході дослідження внутрішнього контролю було виявлено факт, що ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» належним чином контролює доходи та витрати за основним видом діяльності. А саме контроль передбачає використання етапів, за якими можна констатувати, що це обумовлено складом доходів і витрат за договорами будівництва.

Після оцінки фінансово-економічного стану підприємства та на підставі зроблених вище висновків слід запропонувати такі рекомендації:

- пропонується діапазон витрат та виходячи з особливих умов фінансування будівництва;

- рахунок 23 «Виробництво» запропоновано доповнити аналітичними рахунками: «Витрати виконання підготовчих робіт»; «Витрати на виконання будівельно-монтажних та оздоблювальних робіт»; «Витрати на введення об'єктів в експлуатацію і передачу житла інвесторам»;

- для ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» розроблено рекомендації щодо змісту елементів розрахунку, а також номенклатура калькуляційних статей, яка ґрунтується на дотриманні єдності критеріїв калькуляційних ознак, повніше враховує особливості будівництва в сучасних умовах, використання яких дозволить якісно покращити інформаційну базу для ухвалення низки управлінських рішень;

- запропоновані організаційні заходи щодо контролю обліку та витрат, а саме:

- розробити внутрішні стандарти, які мають регулювати здійснення контролю для підприємства;

- організувати внутрішній контроль як багаторівневу систему,

реалізовану у певних формах задоволення інформаційних потреб відповідних рівнів управління;

- запровадити нову посаду – контролер-аналітик; організувати попередній контроль на основі інформаційної інтеграції підсистем управління та з використанням автоматизованих інформаційних технологій;

- впровадити методологію здійснення контролю з використанням карт потоків та карт ризиків;

- запровадити контроль над ефективністю використання фінансових ресурсів.

Отже, ми вважаємо, що вищезазначені пропозиції дозволять ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» здійснювати правильну організацію обліку та контролю доходів та витрат за своєю основною діяльністю відповідно до чинного законодавства України та використовувати наші пропозиції для їх удосконалення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз ресурсозабезпечення і ресурсовикористання в операційній діяльності підприємства [Електронний ресурс] // Навчальні матеріали онлайн. – 2016. – URL : [https://pidruchniki.com/1899100941887 /ekonomika /analiz_resursozabezpechennya_resursovikoristannya_operatsiyniy_diyalnosti_pid pri yemstva](https://pidruchniki.com/1899100941887/ekonomika/analiz_resursozabezpechennya_resursovikoristannya_operatsiyniy_diyalnosti_pid_pri_yemstva).
2. Андрієнко С. Оцінка собівартості вибуття запасів, облік запасів [Електронний ресурс] / С. Андрієнко // Дебет-Кредит. – 2004 Режим доступу: <http://dtk.com.ua/school/ukr/2004/05/05sc3.html>
3. Андрієнко С. Облік у будівництві / С. Андрієнко // Дебет-Кредит. – 2004. – № 5. – С. 21–25.
4. Антипов Д. Н. Теоретические аспекты стратегического управления строительной организацией / Д. Н. Антипов // Экономические науки. – 2011. – № 12 (85). – С. 186–189.
5. Бердар М. Організаційно-методичні аспекти бухгалтерського обліку доходів і фінансових результатів підприємства / М. Бердар // Формування ринкових відносин в Україні. – 2011. – № 6 (121). – С. 161–164.
6. Борисейко Ю. В. Доходи підприємства в податковому кодексі України та положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку: шляхи гармонізації / Ю. В. Борисейко // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – 2011. - № 1. – С. 40-42.
7. Винник Т.М. Оцінювання інвестиційної привабливості будівництва / Т.М. Винник // Інноваційна економіка. Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – Тернопільський ін-т агропром. Виробництва НААН України, 2012. – № 9. – С. 240-244.
8. Волков Н. Бухгалтерский учет в строительстве / Н. Волков. – М.: Финансы и статистика, 1990. – 240 с.

9. Гайдаєнко О. Аналіз витрат підприємства та їх структуризація / О. Гайдаєнко, І. Малицька // ОБЛІК. ЕКОНОМІКА. МЕНЕДЖМЕНТ: наукові нотатки Міжнародний збірник наукових праць. – 2016. – №1. – С. 79–84.

10. Гик В. В. Вплив організаційно-технологічних особливостей будівництва на методику та організацію обліку витрат // Економічні науки. – Серія «Облік і фінанси». – Вип. 8 (29). – Ч. 2. – 2011.

11. Геркіял Н. Теоретичні аспекти організації обліку податку на додатну вартість на сільськогосподарських підприємствах *Облік, аудит, оподаткування та звітність у системі забезпечення економічної стійкості підприємств (Присвячена 100-річчю заснування Дніпровського державного аграрно-економічного університету): тези доповідей V Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції 13-14 травня 2021 р. – Дніпро : ННІЕ, 2021. – С. 18-21.*

12. Геркіял Н. Особливості оподаткування фермерських господарств. *Молоді науковці-аграрники: традиційні й нові аспекти досліджень : тези доповідей науково-практичної конференції молодих вчених і студентів 23.03-25.03.2021 р. : В 2 т. – Том 1. – Дніпро : Друкарня «Стандарт» (ПП Бойко В.В.), 2021. – С. 52-54.*

13. Губарик О.М., Геркіял Н. Облік витрат основної діяльності будівельних підприємств. **Наукові та прикладні аспекти удосконалення обліково-фінансового забезпечення підприємств в умовах нестійкої економіки (з нагоди 100-річчя з часу заснування Дніпровського державного аграрно-економічного університету) : колективна монографія / за заг. ред. І.П. Приходька, О.М. Губарик – Дніпро: Пороги, 2021. - С. 43-52.**

14. Губарик О.М., Геркіял Н. Організаційно - інформаційне забезпечення аналізу доходів, витрат та фінансових результатів. *VIII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції молодих учених та студентів «Сучасні проблеми і перспективи економічної динаміки» 18 листопада 2021 р. в Навчально-науковому інституті економіки та бізнес-освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла*

Тичини.

15. Губарик О.М., Павлова Г.Є., Геркіял Н. Роль внутрішнього контролю в підвищенні ефективності ведення облікових операцій. *Забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи* : матеріали XII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 28-30 жовтня 2021 р. : В 2 т. – Том 1. – Дніпро: Видавничо-поліграфічний центр «Гарант СВ», 2021. – С. 14-15.

16. Гуцаленко Л. В. Внутрішньогосподарський контроль. [текст] : навч. посіб. / Л. В. Гуцаленко, М. М. Коцупатрий, У. О. Марчук - К. : "Центр учбової літератури", 2014. - 496 с.

17. Даценко Г.В. Методика контролю та ревізії операцій з запасами / Г. В. Даценко, Н. С. Хитрук // Видавничо- редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2015. – Вип.26.

18. Державні будівельні норми України управління, організація і технологія організація будівельного виробництва [Електронний ресурс] // Державний комітет України у справах містобудування і архітектури. – 1996. – URL: https://msmeta.com.ua/file/dbn_norma/DBN_A_orh_metod/DBN_A.3.1-5-96.pdf.

19. Довбенко О. Формування ринкового середовища в будівельному комплексі // Економіка України, 1995. – №9. - с. 40-46.

20. Единый критерий оценки экономической эффективности капитальных инвестиций / Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин: зб. наук. праць / [Бондарь В.П., Михельс В.А., Коринько Н.Д. Вахович И.В.]. – К.: КНУБА, 2005 – № 14. – С.22-27.

21. Економічна енциклопедія : [у трьох томах] / [Редколегія: Б. Д. Гаврилишин, С. В. Мочерний та ін.]. – К. : Видавничий центр «Академія», Т1. – 2000. – 864.

22. Загородній А. Г. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності [Текст] : навч. посібник / А. Г. Загородній [та ін.]. - Львів : Львівська політехніка, 2014. - 215 с.

23. Задорожний З. Внутрішньогосподарський облік в будівництві: методологія та організація: дис. ... докт. екон. наук: спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / З.-М. Задорожний. – Тернопіль, 2007.

24. Задорожний З.В. Матеріальні витрати в будівництві : проблеми управлінського обліку / З. В. Задорожний // *Баланс*. – 2004. - № 38 (528). С. 46-50.

25. Задорожний З. В. Облік в галузях економіки [Текст] : навч. посіб. / З. В. Задорожний, Є. К. Ковальчук, В. М. Панасюк. – К. : Хай-Тек Прес, 2011. – 360 с.

26. Задорожний З.В. Проблеми управлінського обліку витрат на оплату праці в будівництві // *Бухгалтерський облік і аудит*. – 2004. - № 10.- С. 37-42.

27. Задорожний З. Учет других прямых затрат в строительстве // *Бухгалтерский учет и аудит* – 2003. - №11. – С. 39-44.

28. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України №966-XIV від 16.07.1996 р. // *Галицькі контракти*. – 1999. – № 36. – С. 3 – 17.

29. Зоріна О.А. Сутність принципів засад економічного аналізу / О. А. Зоріна // *Вісник Хмельницького нац. ун-ту*. – 2011. – № 1. – С. 217–223.

30. Ізмайлов Я. О. Бухгалтерський облік та аналіз господарської діяльності підприємств в умовах інвестиційно-інноваційного розвитку економіки України: дис.... докт. екон. наук : 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит. Житомир, 2018. 555 с.

31. Ізмайлов Я. О. Вдосконалення обліку та аналізу витрат з поліпшення і ремонтів основних засобів в системі господарської діяльності підприємств. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2016. № 9. С. 2-12.

32. Іляшенко В. А. Організація обліку витрат і калькулювання собівартості в будівництві / В. А. Іляшенко, Ю. О. Юхновська // *Держава та регіони*. – 2013. – №1 (70). – С. 110–113.

33. Іванилов А. С. Экономика и организация производства: Учеб. пособие. — Харьков: Вища шк., 2001. — 332 с.

34. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. – Затверджена наказом Міністерства фінансів України 30.11.1999 № 291: [кодифікована станом на 17.02.2009] // *Бібліотека голоvbуха*. – березень 2009. - № 3 (101). – С. 15-192.

35. Кавторєва Я. Будівництво: особливості бухгалтерського і податкового обліку. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Х.: Фактор, 2002. – 516 с.

36. Контроль витрат і резерви зниження собівартості продукції [Електронний ресурс] // Posibniki.ua. – 2017. URL: <http://posibniki.com.ua/postkontrol-vitrat-i-rezervi-znizhennya-sobivartosti-produkciyi>.

37. Коцкулич Т.Я. Облік і контроль виробничих витрат у будівництві свердловин: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз і аудит» / Т.Я. Коцкулич. – К., 2005. – 20 с.

38. Красношапка В. В. Концепції управління витратами та їх використання у формуванні витрат підприємств будівельної галузі України [Електронний ресурс] / В. В. Красношапка, Ю. О. Токарська // *Ефективна економіка*, 2018. – URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2018/72.pdf.

39. Крупка Я. Д. Облік у будівництві: Підручник / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Р. О. Мельник. – К.: Знання, 2008 – 631 с.

40. Лесная И. Бухгалтерский учет в строительстве // *Все о бухгалтерском учете* – 2005. - №103 (1136). – С. 37-43.

41. Марченко Д. М. Вдосконалення організації внутрішнього фінансового контролю підприємств / Д. М. Марченко, Г. М. Яровенко // *Актуальні питання економіки*. – 2005. – №12. – С. 163-171.

42. Матвійчук А. В. Правові форми фінансового контролю у будівництві / А. В. Матвійчук // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування. - 2015. - Вип. 213. - Ч. 1.

43. Матеріальні ресурси: аналіз ефективності використання. [Електронний ресурс] // Освіта.ua. – 2017. – URL: http://ru.osvita.ua/vnz/reports/econom_pidpr/18183/.

44. Методичні рекомендації з формування собівартості будівельно-монтажних робіт, затверджена наказом Державного комітету України з будівництва та архітектури від 31.12.2010 № 573 : / Верховна рада України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/rada/show/v0573738-10>.

45. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики: Видання 2006 року / Пер. з англ. мови О.В. Селезньов, О.Л. Ольховікова, О.В. Гик, Т.Ц. Шарашидзе, Л.Й. Юрківська, С.О. Куліков. – К.: ТОВ «ІАМЦ АУ «СТАТУС», 2006. – 1152 с.

46. Момот Т. Ценообразование в отношениях между подрядчиками и заказчиками // Все о бухгалтерском учете – 2002. - №105 (773). – С. 11-

47. Назарбаєва Р. Бухгалтерський облік у будівництві: загальне і особисте // Бухгалтерія – 2002. - № 18/1. – С.31-39.

48. Назаренко И. Первичные документы в строительстве // Все о бухгалтерском учете – 2005. - №103 (1136). – С. 27-29.

49. Наказ Міністерства статистики України “Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку сировини та матеріалів” від 21.06.96р. № 193.

50. Наказ про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс] // МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ. – 2013. – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

51. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 "Будівельні контракти" Наказ Міністерства фінансів України від № 205 від

28.04.2001, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0433-01#Text> (дата звернення: 03.11.2020).

52. Облік витрат та собівартості продукції на підприємстві [Електронний ресурс]. – 2011. –URL: <http://stud24.ru/accounting/oblk-vitrat-tasobvartost-produkc/135262-396706-page3.html>.

53. Омельченко О. С. Напрями оптимізації витрат в системі управління [Електронний ресурс] / О. С. Омельченко // Ефективна економіка. – 2016. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4901>.

54. Осіпчук Г. С. Система первинного обліку амортизації як джерела відтворення основних засобів підприємства // Вісник ЖНАУ. – 2011. – № 1 (28). Т. 2. – С. 343–354.

55. Основні положення організації і технології будівельних робіт [Електронний ресурс]. – 2016. –URL: <http://hydrotechnics.ru/metod1/met2.html>.

56. Оцінка ринку будівельних послуг [Електронний ресурс] // УКРАЇНСЬКІ РЕФЕРАТИ – URL: <http://bukvar.su/marketing/page,2,135356-Osenka-rynka-stroitel-nyh-uslug.html>.

57. Павелко О. В. Доходи і витрати основної діяльності будівельних підприємств у системі обліку та контролю : [монографія]. – Рівне : НУВГП, 2012. – 236 с.

58. Павлюк В.В. Контроль і ревізія: Навчальний посібник. / В.В. Павлюк В.М., Сердюк, Ш.М. Акаєв. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 196 с.

59. Панібратова С. В. Організація та методика внутрішньогосподарського контролю використання запасів на підприємствах галузі машинобудування // Вісник ЖДТУ. – 2010. – № 3(53). – с. 152-154.

60. Пантелеев В.П. Внутрішній аудит: Навч.посіб. / В. П. Пантелеев, М. Д. Корінько. – К.: Державна академія статистики, обліку та аудиту Державного комітету статистики України, 2006. – 247 с.

61. Пархоменко В. Бухгалтерський облік доходів і витрат за будівельними контрактами / В. Пархоменко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2001. – № 6. – С. 6–9.

62. Петренко М. Проблеми визнання і оцінки доходів і витрат у будівництві / М. Петренко, К. Захарова // Економічний аналіз. – 2010. – Вип. 6. – С. 292–294.

63. Петрович І. М. Економіка та фінанси підприємства: підручник / І. М. Петрович, Л. М. Прокопишин-Рашкевич. - Львів, 2014 . - 408 с.

64. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 28.10.2021).

65. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби", затверджене наказом Мінфіну від 27.04.2000 р. № 92 [Електронний ресурс] - Режим доступу : URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00> – Назва з екрана.

66. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання", затверджене наказом Мінфіну від 31.01.2000 р. № 20 [Електронний ресурс] - Режим доступу : <https://docs.dtkr.ua/doc/z0085-00> – Назва з екрана.

67. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 "Дохід", затверджене наказом Мінфіну від 29.11.1999 р. № 290 [Електронний ресурс] - Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text> – Назва з екрана.

68. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене наказом Мінфіну від 31.12.99 р. № 318 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] - Режим доступу : URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> – Назва з екрана.

69. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 «Будівельні контракти», затверджене наказом Мінфіну від 28.04.2001 . №205 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] - Режим доступу : URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0433-01> – Назва з екрана.

70. Полянко В. В. Стратегія управління доходами торгівельних підприємств: дис. канд. екон. наук: 08.07.05 / Полянко Валентина Василівна. – К., 2001. – 220 с.

71. Порядок розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності, затверджене Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 21.10.2011 № 244 [Електронний ресурс] - Режим доступу : URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1330-11/conv> – Назва з екрана.

72. Про затвердження типових форм первинних документів з обліку у будівництві [електронний ресурс] : наказ Міністерства регіонального розвитку та будівництва України № 193 від 21.06.1996 р. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.36631.0>.

73. Пух Л. О. Удосконалення обліку, аналіз та контроль ефективного використання виробничих запасів підприємства / Л.О. Пух // Финансовые рынки и ценные бумаги. – 2009. – № 19. – с. 14-16.

74. Римар Г. А. Окремі аспекти контролю витрат у житловому будівництві. / Г. А. Римар. // Стан і перспективи розвитку вітчизняної системи обліку: [колективна монограф.]. – Тернопіль: ТНЕУ, 2013. – С. 197–212 (1,25 д.а.).

75. Римар Г. А. Особливості документування операцій на будівельному підприємстві / Г. А. Римар // Вісник Одеського національного університету. Економіка. – 2013. – Т. 18 Вип. 2/1. – С. 113–118 (0,71 д.а.).

76. Скрипник М. І. Розвиток бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю витрат та калькулювання собівартості продукції : [монографія] / М. І. Скрипник. – Житомир. – 2011. – 732 с.

77. Смиричинський В. В., Тимошенко Л. М. Інноваційні аспекти інформаційного забезпечення логістичних систем будівельного комплексу / В. В. Смиричинський, Л. М. Тимошенко // Економіка : реалії часу №1 (2), 2012. – С. 169–174.

78. Строїч С. Собівартість будівельно-монтажних робіт: вивчаємо нові Методрекомедації / С. Строїч // Все про бухгалтерський облік. – 2011. – № 33. – С. 17–19.

79. Сук Л. К. Фінансовий облік: навч. посіб. / Л. К. Сук, П. Л. Сук. - 2-ге вид., переробл. і доповн. - К. : Знання, 2012. - 647 с.

80. Ткаченко Т. П. Управління витратами на підприємствах будівельної галузі за умов використання концепції ланцюжка цінностей [Електронний ресурс] / Т. П. Ткаченко, Ю. О. Токарська // 6. – 2018. – URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/6_2018/44.pdf.

81. Ткаченко Т. П., Токарська Ю. О. Шляхи зниження операційних витрат при виконанні будівельно-монтажних робіт. Ефективна економіка, 2018. № 7. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6456>

82. Чернівська С. Л. Визначення та облік фінансових результатів діяльності аграрних підприємств: автореф. дис. На здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз і аудит» / С. Л. Чернівська. – К., 2006. – 20 с.

83. Яровенко Г. М. Застосування теорії ігор при побудові моделі фінансового контролю / Г. М. Яровенко // Актуальні питання економіки.– 2004.– №11.– С. 156-163.

84. Herkiial N.R. Taxes on personal income. *Матеріали XV міжвузівської науково-практичної конференції «Підготовка фахівців на шляху до євроінтеграції: проблеми та перспективи», присвячена 100-річчю заснування Дніпровського державного аграрно-економічного університету.* Дніпро: ДДАЕУ, 2021. С. 28-30.

ДОДАТКИ

Додаток А

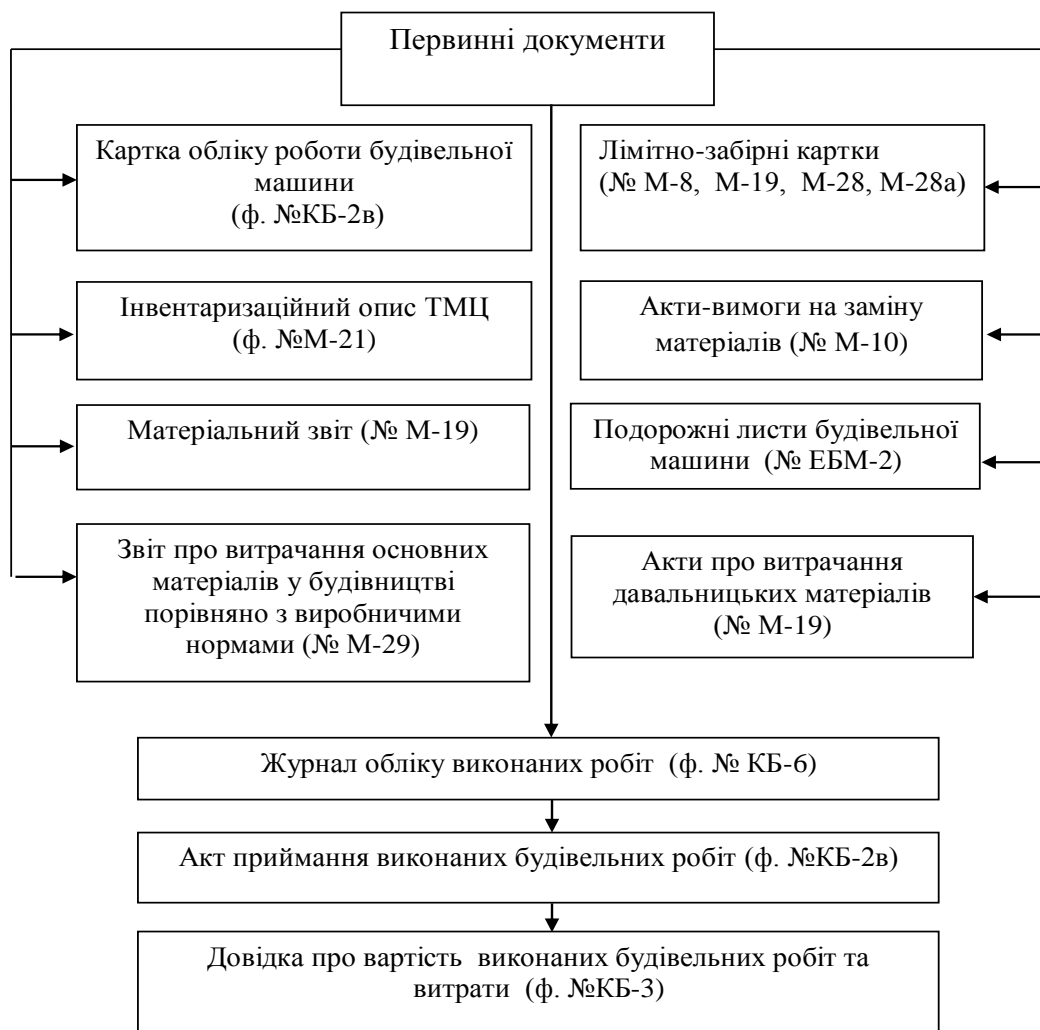

Рис. Первинні документи з обліку у будівництві

Додаток Б

Оцінка майна та капіталу ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» за 2016-2020рр.

№ з/п	Види активів (майна) та пасивів (капіталу)	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019р.	2020р.	Відношення у % 2020 р. до 2016 р.
	Майно - усього	10092,0	8525,0	7182,0	7318,0	7155,0	70,90
1	Необоротні активи	6616,0	6417,0	6222,0	6237,0	6051,0	91,46
1.1	Основні засоби	4608,0	4409,0	4862,0	4759,0	4575,0	99,28
1.2	Довгострокові біологічні активи	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	100,00
2	Оборотні активи	3476,0	2108,0	960,0	1081,0	1104,0	31,76
2.1	Запаси	453,0	1582,0	839,0	905,0	678,0	149,67
2.2	Поточна дебіторська заборгованість	2989,0	403,0	105,0	37,0	391,0	13,08
2.3	Гроші, їх еквіваленти та поточні фінансові інвестиції	11,0	100,0	16,0	7,0	14,0	127,27
2.4	Інші оборотні активи	0,0	0,0	0,0	132,0	21,0	0
	Капітал - усього	10092,0	8525,0	7182,0	7318,0	7155,0	70,90
4.	Власний капітал	6397,0	6399,0	6414,0	6586,0	6426,0	100,45
4.1	Зареєстрований (пайовий) капітал	6397,0	6397,0	6397,0	6397,0	6397,0	100,00
5.	Зобов'язання і забезпечення	3695,0	2126,0	768,0	732,0	729,0	19,73
5.1	Довгострокові зобов'язання	3335,0	575,0	191,0	0,0	0,0	0,00
5.2	Поточні зобов'язання	360,0	1551,0	577,0	732,0	729,0	202,50
5.3	Поточна кредиторська заборгованість	336,0	1532,0	573,0	472,0	434,0	129,17

Додаток В

Оцінка руху та функціонального стану основних засобів

ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» за 2016-2020 рр.

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відношення у % (відхилення, +;-) 2020 р. до 2016 р.
<i>Вихідна інформація, тис. грн.</i>						
Вартість основних засобів на початок року	7279,0	7293,0	7293,0	7872,0	7972,0	109,52
Надійшло за рік	17,0	1,0	653,0	167,0	0,0	0,00
Вибуло за рік	3,0	1,0	74,0	15,0	68,0	2266,67
Вартість основних засобів на кінець року	7293,0	7293,0	7872,0	7972,0	7904,0	108,38
Нараховано амортизації за рік	103,0	199,0	126,0	203,0	116,0	112,62
Знос основних засобів:						
а) на початок року	2582,0	2685,0	2884,0	3010,0	3213,0	124,44
б) на кінець року	2685,0	2884,0	3010,0	3213,0	3329,0	123,99
<i>Показники руху основних засобів</i>						
Річний приріст(+) або зменшення(-), тис. грн.	14,00	0,00	579,00	100,00	-68,00	-485,71
Темп зростання (зниження), %	100,19	100,00	107,94	101,27	99,15	-1,05
Темп приросту (зменшення), %	0,19	0,00	7,94	1,27	-0,85	-1,05
Коефіцієнт оновлення, %	0,23	0,01	8,30	2,09	0,00	-0,23
Коефіцієнт вибуття, %	0,04	0,01	1,01	0,19	0,85	0,81
Період оновлення (можливого повного вибуття), років	521,14	0	13,74	52,51	-117,24	-638,38
Коефіцієнт заміни (простого відтворення), %	17,65	100,00	11,33	8,98	0	0
Коефіцієнт розширення (розширеного відтворення), %	82,35	0,00	88,67	59,88	0	0
Період обороту, років	70,74	36,65	60,18	39,02	68,43	96,74
<i>Показники функціонального стану основних засобів</i>						
Коефіцієнт зносу, %:						
а) на початок року	35,47	36,82	39,54	38,24	40,30	4,83
б) на кінець року	36,89	39,54	41,27	40,82	41,76	4,87
Коефіцієнт придатності, %:						
а) на початок року	64,53	63,18	60,46	61,76	59,70	-4,83
б) на кінець року	63,11	60,46	58,73	59,18	58,24	-4,87

Додаток Д

Фінансові результати діяльності ТОВ «САГ-ІНВЕСТ», тис. грн.

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відношен ня у % 2020 р. до 2016 р.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1346,00	2152,00	2765,00	1967,00	1680,00	124,81
Операційні витрати, у тому числі:						
а) собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг);	1343,00	2184,00	2799,00	1688,00	1465,00	109,08
б) адміністративні витрати;	145,00	272,00	194,00	483,00	402,00	277,24
в) витрати на збут;	0,00	0,00	0,00	7,00	3,00	-
г) інші операційні витрати.	69,00	30,00	31,00	145,00	67,00	97,10
Валовий прибуток (збиток)	3,00	-32,00	-34,00	279,00	215,00	7166,67
Валовий прибуток (збиток) у % до чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	0,22	-1,49	-1,23	14,18	12,80	12,57
Прибуток (збиток) від операційної діяльності	0,00	25,00	55,00	8,00	0,00	-
Фінансові та інвестиційні доходи	18,00	6,00	0,00	1,00	179,00	994,44
Фінансові та інвестиційні витрати	0,00	0,00	0,00	3,00	2,00	-
Фінансовий результат до оподаткування	14,00	31,00	55,00	6,00	8,00	57,14
Витрати (дохід) з податку на прибуток	14,00	29,00	40,00	1,00	1,00	7,14
Чистий прибуток (збиток)	0,00	2,00	15,00	5,00	7,00	7,00
Чистий прибуток (збиток) у % до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	0,00	0,09	0,54	0,25	0,42	0,42
Чистий прибуток (збиток) у % до валового прибутку (збитку)	0,00	-6,25	-44,12	1,79	3,26	3,26

Додаток Е

Оцінка фінансової стійкості ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» за 2016-2020 рр.

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відношення у % 2020 р. до 2016 р.
1. Показники структури капіталу						
Коефіцієнт автономії	0,63	0,75	0,89	0,90	0,90	141,69
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,37	0,25	0,11	0,10	0,10	27,83
Коефіцієнт фінансування	1,73	3,01	8,35	9,00	8,81	509,16
Коефіцієнт фінансового ризику	0,58	0,33	0,12	0,11	0,11	19,64
Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	0,66	0,92	0,97	1,00	1,00	152,13
Коефіцієнт структури залученого капіталу	0,90	0,27	0,25	0,00	0,00	0,00
2. Показники стану оборотних активів						
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,3202	0,0799	0,0580	0,0530	0,0584	18,23
Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів	0,000092	0,000038	0,000060	0,000049	0,000053	57,39
Коефіцієнт забезпеченості запасів	0,000673	0,000050	0,000069	0,000059	0,000086	12,80
Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів	0,000673	0,007468	0,001247	0,000546	0,001122	166,76
3. Показники стану основного капіталу						
Коефіцієнт реальної вартості майна	0,50	0,71	0,79	0,77	0,73	145,74
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні	0,46	0,52	0,68	0,65	0,64	140,04
Коефіцієнт накопичення амортизації	0,31	0,33	0,33	0,35	0,36	115,79
Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	0,53	0,33	0,15	0,17	0,18	34,73

Додаток Ж

Оцінка ліквідності, платоспроможності та оборотності оборотних активів ТОВ «САГ-ІНВЕСТ», тис. грн.

Показник	Нормативне значення	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відношення 2020 р. у % до 2016р.
1. Оцінка ліквідності							
Високоліквідні активи (А1)	≥П1	11,00	100,00	16,00	7,00	14,00	127,27
Середньоліквідні активи (А2)	≥П2	2989,00	403,00	105,00	169,00	412,00	13,78
Низьколіквідні активи (А3)	≥П3	476,00	1605,00	839,00	905,00	678,00	142,44
Найбільш строкові зобов'язання (П1)	≤А1	336,00	1532,00	573,00	472,00	434,00	129,17
Короткострокові зобов'язання (П2)	≤А2	24,00	19,00	4,00	260,00	295,00	1229,17
Довгострокові зобов'язання (П3)	≤А3	3335,00	575,00	191,00	0,00	0,00	0,00
2. Оцінка платоспроможності							
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	≥0,2	0,03	0,06	0,03	0,01	0,02	62,85
Проміжний коефіцієнт покриття	≥0,7	8,33	0,32	0,21	0,06	0,56	6,67
Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності)	≥2	9,66	1,36	1,66	1,48	1,51	15,68
Коефіцієнт загальної платоспроможності	Збільшення	2,73	4,01	9,35	10,00	9,81	359,35
3. Оцінка оборотності оборотних активів							
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	-	1346,00	2152,00	2765,00	1967,00	1680,00	124,81
Середньорічна вартість оборотних активів	-	2030,00	2792,00	1534,00	1020,50	1092,50	53,82
Коефіцієнт обертання оборотних активів	Збільшення	0,66	0,77	1,80	1,93	1,54	231,92
Коефіцієнт завантаження оборотних активів	Зменшення	1,51	1,30	0,55	0,52	0,65	43,12
Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	Зменшення	543	467	200	187	234	43

Додаток 3

Оцінка ділової активності ТОВ «САГ-ІНВЕСТ» за 2016-2020 рр.

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відношення у % 2020р. до 2016р.
Чистий дохід від реалізації продукції	1346,00	2152,00	2765,00	1967,00	1680,00	124,81
Операційні витрати	1841,00	3096,00	2292,00	2483,00	1742,00	94,62
Середньорічна вартість капіталу	8929,00	9308,50	7853,50	7250,00	7236,50	81,04
Середньорічна вартість необоротних активів	6899,00	6516,50	6319,50	6229,50	6144,00	89,06
Середньорічна вартість оборотних активів	6899,00	6516,50	6319,50	6229,50	6144,00	89,06
Середньорічна вартість оборотних виробничих фондів та готової продукції і товарів	350,00	1040,50	1222,00	872,00	791,50	226,14
Середньорічна величина поточної дебіторської заборгованості	1674,00	1696,00	254,00	71,00	214,00	12,78
Середньорічна вартість власного капіталу	6745,00	6398,00	6406,50	6500,00	6506,00	96,46
Середньорічна величина кредиторської заборгованості	488,50	934,00	1052,50	522,50	453,00	92,73
Загальний коефіцієнт обертання капіталу	0,15	0,23	0,35	0,27	0,23	154,01
Фондовіддача необоротних активів, грн.	0,20	0,33	0,44	0,32	0,27	140,15
Коефіцієнт обертання оборотних активів	0,20	0,33	0,44	0,32	0,27	140,15
Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	1845	1090	823	1140	1317	71
Коефіцієнт обертання оборотних виробничих фондів та готової продукції і товарів	3,85	2,07	2,26	2,26	2,12	55,19
Тривалість одного обороту оборотних виробничих фондів, днів	94	174	159	160	170	181
Коефіцієнт обертання поточної дебіторської заборгованості	0,80	1,27	10,89	27,70	7,85	976,35
Тривалість одного обороту поточної дебіторської заборгованості, днів	448	284	33	13	46	10
Коефіцієнт обертання власного капіталу	0,20	0,34	0,43	0,30	0,26	129,40
Тривалість одного обороту власного капіталу, днів	1804	1070	834	1190	1394	77
Коефіцієнт обертання кредиторської заборгованості	3,77	3,31	2,18	4,75	3,85	102,04
Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості, днів	96	109	165	76	94	98

